

**Przepis na
Różnorodną
Warszawę**

**Recipe for
Diverse
Warsaw**

Publikacja powstała w ramach projektu „Siedlisko Warszawa. Laboratorium Międzykulturowe”, realizowanego przez Fundację Kulturotwórczą „Grupa W Działaniu”, dzięki finansowaniu m.st. Warszawa.

The publication was created as part of the project „Siedlisko Warszawa. Intercultural Laboratory”, co-operation by the Cultural Foundation “Grupa W Action”, thanks to the financing of the Capital City of Warsaw.

The project is financed by
the capital city of Warsaw

Warszawa / Warsaw
2022

Autorki tekstów i grafik w publikacji /
Authors of the texts and graphics in
the publication:

Olha Meshchanova
Ewelina Richter
Aleksandra Duda
Maryna Siliakova
Pola Komosa
Elizabeth Mamatsiuk
Iryna Borodin
Marharyta
Yaroslava Holysh
Anna Moroz
Julia Wakuła vel Drolerie
Iren Moroz
Nataliia Druzhyna
Martyna Cziszewska-Klejnowska
Małgosia Załuska

Skład / Publication composition
Martyna Cziszewska-Klejnowska
Małgosia Załuska

Tłumaczenie / Translation
Nataliia Druzhyna

**Fundacja
Kulturotwórcza
Grupa W Działaniu**

Siedlisko Warszawa

laboratorium międzykulturowe

Projekt Siedlisko Warszawa miał na celu zaangażować różnorodną społeczność Warszawy do wspólnego stworzenia narzędzia, usługi lub produktu, który przyczyni się do budowania różnorodnej, otwartej i inkluzywnej społeczności Warszawy. Wszystko to przy wykorzystaniu sztuki, działań twórczych i projektowych, które w naszym odczuciu najlepiej niwelują różnice kulturowe, a wręcz potrafią wydobyć i wykorzystać ich potencjał.

Zaprośiliśmy mieszkańców i mieszkańców Warszawy do międzykulturowego laboratorium, w którym wspólnie zdefiniowaliśmy problemy i potrzeby, poszukiwaliśmy rozwiązań, przetestowałyśmy i udoskonaliłyśmy je, aby stworzyć jak najlepszą innowację społeczną.

WYZWANIE PROJEKTOWE: *W jaki sposób poprzez sztukę i kulturę Warszawy, łączyć i wspierać różnorodność.*

Habitat Warsaw

intercultural lab

The Siedlisko Warszawa project was aimed at engaging the diverse community of Warsaw to jointly create a tool, service or product that would contribute to building a diverse, open and inclusive community of Warsaw. All this with the use of art, creative and design activities that, in our opinion, best eliminate cultural differences, and can even bring out and use their potential.

We invited residents of Warsaw to an intercultural laboratory, where we jointly defined problems and needs, looked for solutions, tested and improved them to create the best possible social innovation.

PROJECT CHALLENGE: *How to connect and support diversity through the art and culture of Warsaw.*

Metodologia

Przy realizacji projektu wykorzystałyśmy metody i narzędzia związane z Design Thinking, User Experience (UX) oraz Service Design. Pomogło nam to uporządkować cały proces, stało się pewnymi ramami, w których poruszaliśmy się wraz z uczestnikami. Wyznaczały nam one rytm pracy i pozwoliły wziąć pod lupę różne aspekty naszego wyzwania.

Potraktowałyśmy nasze spotkania jako proces projektowy, który podzieliłyśmy na etapy. Pozwoliły nam one krok po kroku przybliżały nas do znalezienia jak najlepszego „przepisu na Różnorodną Warszawę”.

Methodology

In the implementation of the project, we used methods and tools related to Design Thinking, User Experience (UX) and Service Design. It helped us organize the whole process, it became a certain framework in which we moved together with the participants. They set the rhythm of our work and allowed us to take a closer look at various aspects of our challenge.

We treated our meetings as a project process, which we divided into stages. They allowed us to step by step closer to finding the best „recipe for Diverse Warsaw”.

etap 1

Empatyzacja

Poznanie się zespołu projektowego

Ponieważ ważnym elementem każdego procesu projektowego jest zaufanie w zespole, niekrępująca, otwarta atmosfera i poczucie przynależności do grupy, ważną częścią projektu było dla nas poznanie się w nowym zespole. Zaprosiłyśmy na pierwsze spotkanie Karinę Krystosiak z Fundacji "Seniorwizacja", która pokazała nam różne narzędzia improwizatorskie, które z jednej strony pozwoliły nam przełamać pierwsze lody, poczuć się dobrze w nowej sytuacji, ale również opowiedzieć sobie wzajemnie o naszym spojrzeniu na różnorodną Warszawę, naszych doświadczeniach i oczekiwaniach względem Laboratorium.

stage 1

Empathization

Getting to know the project team

Since an important part of any project process is trust in the team, an uninhibited, open atmosphere and a sense of belonging to the group, an important part of the project for us was getting to know each other in the new team. We invited Karina Krystosiak from the „Seniorvision” Foundation to the first meeting, who showed us various improvisation tools, which on the one hand allowed us to break the first ice, to feel comfortable in a new situation, but also to tell each other about our view of diverse Warsaw, our experiences and expectations from the Laboratory.

etap 1

Empatyzacja

Narzędziownik Impro

Ćwiczenie stanowi improwizacyjną rozgrzewkę. Osoby biorące udział w spotkaniu przechadzają się swobodnie po pomieszczeniu, witając się ze sobą na wszystkie znane im sposoby (np. machanie, przybicie "piątki", uścisnąć dloni, itd.).

Poznajmy się!

Ćwiczenie zaczynamy od indywidualnego wymyślenia gestu, który ma się kojarzyć z naszym imieniem. Każda osoba wymyśla swój własny gest. Przedstawiamy się sobie, wypowiadając swoje imię i wykonując w tym samym czasie wybrany wcześniej ruch. Po każdym przedstawieniu się, cała grupa powtarza (równocześnie) imię osoby oraz przypisany jej gest. Następną częścią ćwiczenia jest wymienianie imion i gestów kolejno, ale tym razem indywidualnie. Patrząc na daną osobę, wszystkie pozostałe powtarzają po kolei jej imię oraz przypisany jej ruch. Ostatni element zadania stanowi losowa wymiana imion i gestów. Chodzi o to, by wskazując na wybraną przez nas osobę, wypowiedzieć jej imię i wykonać dany gest. Narzędzie wspiera poznawanie się grup i ułatwia zapamiętywanie imion, co może stanowić wyzwanie w przypadku grup wielokulturowych. Równoczesna aktywacja różnych obszarów mózgu ułatwia zapamiętywanie.

Co nas łączy?

Osoby stojące w kręgu wymieniają kolejno jedną cechę, która je charakteryzuje. Wszystkie osoby z kręgu, które mogą podpisać się pod tym stwierdzeniem, wchodzą do środka kręgu. Ich celem jest ponowne zajęcie miejsc w kręgu, ale innych niż ostatnio. Osoba, która jako ostatnia zajmie miejsce jest tą, która jako kolejna podaje charakteryzujące ją stwierdzenie.

Skojarzenia

Zaczynając od wybranego przez osobę moderującą spotkanie słowa/hasła przewodniego (np. różnorodność), chętnie osoby wymieniają kolejne słowa na zasadzie skojarzeń. Słowa wypowiadamy w taki sposób, by słyszała je reszta grupy. Staramy się trzymać zasad, według której na raz mówi tylko jedna osoba. W przypadku liczniejszych grup można przekazywać sobie przedmiot, który w symboliczny sposób umożliwia nam zabranie głosu. Może to być np. piłka.

stage 1

Empathization

Impro Toolbox

The exercise is an improvisational warm-up. The participants walk freely around the room, greeting each other in all the ways they know (e.g. waving, high-fiving, shaking hands, etc.).

Let's get to know each other!

We start the exercise by individually coming up with a gesture to associate with our name. Each person comes up with their own gesture. We introduce ourselves to each other by saying our name and making a pre-selected movement at the same time. After each person introduces himself, the whole group repeats (simultaneously) the person's name and the assigned gesture. The next part of the exercise is to mention the names and gestures in turn, but this time individually. Looking at a person, all the others repeat the person's name and the assigned movement in turn. The last part of the task is a random exchange of names and gestures. The idea is to point at the person we have chosen, say his name and make a given gesture. The tool promotes group getting to know each other and facilitates remembering names, which can be a challenge in multicultural groups. Simultaneous activation of different areas of the brain facilitates memorization.

What do we have in common?

Individuals standing in a circle list one trait that characterizes them one by one. All the people in the circle who can subscribe to this statement enter the center of the circle. Their goal is to take their places in the circle again, but different from the last one. The person who is the last to take a seat is the one who next gives the statement that characterizes them.

Associations

Starting with a guiding word/slogan chosen by the person moderating the meeting (e.g., diversity), willing people exchange successive words by association. We say the words in such a way that the rest of the group can hear them. We try to stick to the rule that only one person speaks at a time. In the case of more numerous groups, you can pass each other an object that symbolically allows us to speak. This can be, for example, a ball.

etap 1

Empatyzacja

Osadzamy się w kontekście wyzwania

Pierwszym etapem naszych prac było zdefiniowanie sobie celu, przeanalizowanie naszej wiedzy i doświadczeń, aktualnej sytuacji w Polsce i na Świecie, aby jak najlepiej zrozumieć z czym się mierzymy i jakie problemy chcemy rozwiązać.

Narzędzie: definicja celu

Zadaniem narzędzia jest wspólne doprecyzowanie celu, który łączy grupę projektową. Dodatkowo, definicja celu pozwala sprawdzić czy dane zadanie jest dla wszystkich jasne i zrozumiałe. Określenie mierników sukcesu, nawet tych wstępnych, pomaga zadbać o satysfakcję zaangażowanych w proces projektowy osób, co przekłada się na atmosferę panującą w grupie oraz zaangażowanie tworzących ją osób. Ważne, aby wspólnie obrany cel (lub cele) był/y opisany w sposób jasny i zrozumiały dla wszystkich zaangażowanych w projekt.

Myślimy o najważniejszych potrzebach projektu i każdej/każdego z nas. Co jest dla nas ważne? Jakie są nasze oczekiwania? Co stanowi dla nas miarę sukcesu? Odpowiedzi zapisujemy na karteczkach a następnie odczytujemy je kolejno. Ze względu na początkowy etap procesu, pamiętajmy o tym że mierniki nie muszą być (a wręcz nie powinny być) precyzyjne.

Czego mogą oczekiwać odbiorcy i odbiorcynie naszego projektu? Jaki potrzeby tych osób należy uwzględnić w rozwiązaniu, nad którym będziemy pracować? Dyskusja.

Jakie są hasła/kluczowe słowa, które już teraz charakteryzują nasz projekt? Grupa zapisuje je na karteczkach, kierując się zasadą 1 hasło - 1 karteczką.

Jak każde z nas rozumie cel projektu? Każda osoba ma do dyspozycji jedną karteczkę, na której odpowiada na to pytanie. Następnie czytamy kolejno nasze odpowiedzi. Czy pojawiły się jakieś rozbieżności? Jeśli tak, autorki/autorów skrajnych pomysłów prosimy o komentarz, starając się współpracować wspólnie konsensus.

stage 1

Empathization

We set ourselves in the context of the challenge

The first stage of our work was to define for ourselves the goal, to analyze our knowledge and experience, the current situation in Poland and the world, in order to best understand what we face and what problems we want to solve.

Tool: goal definition

The purpose of the tool is to collectively clarify the goal that unites the project group. In addition, goal definition allows you to check whether the task is clear and understandable to everyone. Defining measures of success, even preliminary ones, helps ensure the satisfaction of those involved in the project process, which translates into the atmosphere in the group and the commitment of those who make it up. It is important that the jointly chosen goal (or goals) is/are described in a way that is clear and understandable to all involved in the project.

We think about the most important needs of the project and each/each of us. What is important to us? What are our expectations? What is the measure of success for us? We write the answers on cards and then read them out one by one. Because of the initial stage of the process, keep in mind that the metrics do not have to be (and indeed should not be) precise.

What can the recipients and audiences of our project expect? What are their needs to be considered in the solution we will work on? Discussion.

What are the slogans/key words that already characterize our project? The group writes them on cards, following the rule of 1 slogan - 1 card.

How does each of us understand the purpose of the project? Each person is given one card to answer this question. Then we read our answers one by one. Have there been any discrepancies? If so, we ask the authors of extreme ideas to comment, trying to develop a consensus together.

etap 1

Empatyzacja

Cele naszego projektu:

empatia w działaniu; poznanie wszystkich etapów procesu projektowego; wspaniałe znajomości; słuchanie o doświadczeniach innych; chciałabym, żeby ludziom żyło się lepiej chociaż trochę; lepsze spojrzenie na potrzeby 2 osoby; kontakt z innymi ludźmi z szerszej grupy społecznej; spojrzenie na projektowanie wychodzące od potrzeb; komunikacja; żeby produkt był poszukiwany; wydarzenie; praktyka polskiego; nowe znajomości z lokalnymi mieszkańców; kreatywne doświadczenie; sprawcość; wyrażanie swoich emocji i przekonań; działanie w gronie dziewczyn/kobiet – super moc!; feminizm – wzmacnianie; dać upust nagromadzonym emocjom; projekt w grupie; współtworzenie; społeczne zaangażowanie; zrozumienie problemów różnych grup społecznych; nauka narzędzi projektowych; poznanie nowych osób; poszerzanie horyzontów; pomoc; warsztaty kreatywne; spotkania integracyjne.

stage 1

Empathization

Objectives of our project:

empathy in action; learning about all stages of the design process; great friendships; hearing about others' experiences; I would like to make people's lives better at least a little bit; a better view of the needs of 2 people; contact with other people from a wider social group; a look at design starting from needs; communication; to make a product wanted; an event; practicing Polish; new friendships with local residents; creative experience; agency; expressing one's emotions and beliefs; acting in a group of girls/ women - super power! ; feminism - empowering; give vent to accumulated emotions; group project; co-creation; social involvement; understanding the problems of different social groups; learning design tools; meeting new people; broadening horizons; helping; creative workshops; inclusive meetings.

etap 1

Empatyzacja

Narzędzie: Kaleidoscope Conversation (dialog pytań)

W ramach kalejdoskopowej rozmowy weszłyśmy w tryb dialogu opierającego się wyłącznie na pytaniach. Konwersację zaczęłyśmy od tego, Czym jest różnorodność? Po nim następoły kolejne, wynikające z siebie pytania. Stawiając je ponad odpowiedziami otworzyłyśmy się na wspólne odkrywanie tego, co nieznane.

W myśl autorki tej metody, Imani Jacqueline Brown, dialog pytań ma wspierać kwestionowanie aprioryczne uznanych przekonań i założeń, zbliżając nas tym samym do poznania prawdziwych odpowiedzi / odkrycia prawdy.

Czym jest różnorodność? Czy na różnorodność wpływa narodowość? Dlaczego ludzie boją się różnorodności? Czy różnorodność nikomu nie przeszkadza? Jak się czujesz z różnorodnością? Jakie są wady różnorodności? Co sprawia, że możemy mówić o różnorodności? Dlaczego jest potrzebny dialog? Jak chcemy rozmawiać? Czy na różnorodność wpływa historia pokoleń? Czy różnorodność i integracja są tożsame? Jakie narzędzia są potrzebne do integracji? Co w integracji przeszkadza? Co znaczy być zintegrowanym? Czy różnorodność przeszkadza tradycji? Czy tradycje są potrzebne? Czym są dla nas tradycje? Jaki wpływ tradycje wywierają na społeczeństwo? Jakie są cechy różnorodnego społeczeństwa? Istnieją specjalne zakłady dla rozwinięcia różnorodności? Jakie zakłady muszą zajmować się integracją społeczną? Czy integracja jest obowiązkiem, czy też naturalnym procesem współżycia ludzi, jednostek? Jeden w jakiej różnorodności żyjemy? Jaka osoba potrafi się dobrze zintegrować z innymi? Co znaczy być dobrze zintegrowaną? Czy potrzeba uczyć się integracji? Jak czas wpływa na integrację? Jak szybko można zintegrować się ze społecznością? (pyt. Pomocnicze: Co o tym świadczy?) Jak będziemy rozwijać różnorodność? W jakich miejscach lubimy się integrować? Jakie miejsca są dobre na zebrania społeczne? Czy Warszawa jest dobrym miejscem dla integracji i różnorodności? Jaką chcemy widzieć Warszawę? Jaka będzie Warszawa za 100 lat? Jakie działania potrzebujemy podjąć, żeby Warszawa była lepsza za 100 lat? Czy kraj, z którego pochodziś, wpływa na integrację społeczności? Jaka jest rola społeczeństwa we wspieraniu integracji? Czy można skorzystać z innego kraju i (jego) doświadczenia integracji? Czego uczy nas szkoła? (słyszać dźwięki muzyki) Czy tam jest jakaś impreza? (śmiechy) Czy dzieci lepiej się integrują? Jak lubią integrować się dzieci? Czego możemy się nauczyć od dzieci? Jak poprawnie rozmawiać z dziećmi o różnorodności? Jak włączyć do tej rozmowy też starsze osoby? Jak się czują rodzice dzieci, które chodzą do polskich szkół, kiedy [te] nie są z tego kraju? Dlaczego starsi ludzie nie lubią różnorodności? Dlaczego młodsze osoby łatwiej się integrują? Jak zaangażować starsze osoby w te działania? Co łączy wszystkie [te] osoby? Co wyróżnia każdą osobę?

stage 1

Empathization

Tool: Kaleidoscope Conversation (question dialogue)

In a kaleidoscopic conversation, we entered a dialogue mode based solely on questions. We started the conversation with What is diversity? It was followed by other questions that stemmed from each other. By putting them above the answers, we opened ourselves to exploring the unknown together. According to the author of this method, Imani Jacqueline Brown, the dialogue of questions is meant to support the questioning of apriori accepted beliefs and assumptions, thus bringing us closer to knowing the real answers / discovering the truth.

What is diversity? Is diversity influenced by nationality? Why are people afraid of diversity? Does diversity bother anyone? How do you feel about diversity? What are the disadvantages of diversity? What makes us able to talk about diversity? Why is there a need for dialogue? How do we want to talk? Is diversity influenced by the history of generations? Are diversity and integration the same thing? What tools are needed for integration? What gets in the way of integration? What does it mean to be integrated? Does diversity interfere with traditions? Are traditions necessary? What are traditions for us? What impact do traditions have on society? What are the characteristics of a diverse society? Are there special establishments for developing diversity? What establishments must deal with social integration? Is integration an obligation or a natural process of coexistence of people, individuals? One In what kind of diversity do we live? What kind of person can integrate well with others? What does it mean to be well integrated? Is it necessary to learn to integrate? How does time affect integration? How quickly can you integrate into a community? (Auxiliary question: What is the evidence of this?) How will we develop diversity? In what places do we like to integrate? What places are good for community gatherings? Is Warsaw a good place for integration and diversity? What kind of Warsaw do we want to see? What will Warsaw be like in 100 years? What actions do we need to take to make Warsaw better in 100 years? Does the country you come from affect community integration? What is the role of society in supporting integration? Can you benefit from another country and (its) experience of integration? What does school teach us? (Sounds of music can be heard) Is there a party there? (laughs) Do children integrate better? How do children like to integrate? What can we learn from children? How to properly talk to children about diversity? How to include older people in this conversation too? How do parents of children who go to Polish schools feel when [they] are not from this country? Why don't older people like diversity? Why do younger people integrate more easily? How to get older people involved in these activities? What do all [these] people have in common? What makes each person different?

etap 1

Empatyzacja

narzędzie: Warszawa 2102

Narzędzie ma pomóc nam ponownie sięgnąć do własnych potrzeb. Siedząc przy jednym, dużym arkuszu papieru, zastanawiałyśmy się jak naszym zdaniem będzie wyglądać Warszawa za 80 lat. Nie mając żadnych ograniczeń poza własną wyobraźnią, uznałyśmy że w 2102 roku...

Warszawa jest kulturowa [kulturalna], estetyczna, estetyka i etyka, empaci, wsparcie dla młodych mam, zdrowy tryb życia, słońce, mniej fabryk, lubię przyrodę, otwarta, przyjazna, stop wojnie, słoneczna, pszczoły, wolna od dyskryminacji, dialog społeczny, edukacja, zorganizowana, w szkołach są osoby prowadzące do religii mniejszościowych (albo wcale nie ma w nich religii), Wisła, mocna świadomość społeczna i zaangażowanie, wspierająca, pełna zaangażowania mieszkańców, słucha swoich mieszkańców i mieszkańców, komunikacja i woda, dostępne dla wszystkich osiedla zamiast lotów w kosmos, tąki, dużo zieleni, Zielona i eco, życie społeczne na świeżym powietrzu, lepsze powietrze, wspierająca prawa kobiet, będzie więcej spotkań sąsiadzkich przy kawie, otwarta na nowe osoby, więcej ścieżek rowerowych, będzie dumna ze swojej różnorodności, nie będzie dzielić i oceniać, więcej angażujących się osób, sąsiadzi dzielą się i wspierają wzajemnie, Warszawa jest dostępna i to jest naturalne, tradycja, Warszawa ma otwarty rynek pracy, przedstawia sztukę i kulturę każdej narodowości, LGBTQ friendly, każdy może wynająć mieszkanie bez problemów, każdy sortuje śmieci, na ulicach jest więcej ludzi a mniej samochodów (albo zero), każdy czuje się szczęśliwy i wolny, są kwiaty, jest pałac kultury, jest warszawska syrenka, zieleń miejska (drzewa), muzea i galerie sztuki.

stage 1

Empathization

tool: Warsaw 2102

The tool is designed to help us reach out again to our own needs. Sitting down with one large sheet of paper, we considered what we thought Warsaw would look like in 80 years. With no limits other than our own imagination, we decided that in 2102...

Warsaw is cultural [cultural], aesthetic, aesthetics and ethics, empaths, support for young mothers, healthy living, sunshine, fewer factories, I like nature, open, friendly, stop war, sunny, bees, discrimination-free, social dialogue, education, organized, minority religion leaders in schools (or no religion at all), Vistula, strong public awareness and involvement, supportive, full of involvement of residents, listens to its residents, transportation and water, accessible neighborhoods for all instead of space flights, meadows, lots of green, Green and eco, outdoor social life, better air, supportive of women's rights, there will be more neighborhood meetings over coffee, open to new people, more bike paths, proud of its diversity, not divisive and judgmental, more people getting involved, neighbors sharing and supporting each other, Warsaw is accessible and that is natural, tradition, Warsaw has an open job market, presents art and culture of every nationality, LGBTQ friendly, everyone can rent an apartment without problems, everyone sorts trash, there are more people and fewer cars (or zero) on the streets, everyone feels happy and free, there are flowers, there is a palace of culture, there is a Warsaw mermaid, urban greenery (trees), museums and art galleries.

etap 1

Empatyzacja

Kim są nasi interesariusze?

Kolejnym etapem pracy grupy projektowej było poznanie odbiorców i odbiorczyń naszych działań. Stworzenie mapy i kart interesariuszy pomogło określić siłę ich wpływu na projekt a obserwacje uczestniczące i wywiady przyczyniły się do jeszcze lepszego rozpoznania grupy docelowej, stając się bezpośrednią inspiracją do działań realizowanych w następnych etapach procesu.

narzędzie: mapa interesariuszy

Interesariuszami są osoby oraz inne byty biorące udział w procesie oraz te, które będą korzystać z opracowanego przez nas rozwiązania. W ramach ćwiczenia należy wypisać wszystkie osoby/grupy osób, które są w jakiś sposób związane z działaniem będącym tematem projektu. Jednej osobie/institution/etc. odpowiada jedna karteczka.

Rozpoznanie interesariuszy pozwala zidentyfikować osoby mające wpływ na powstające rozwiązanie. Podział na charakter (wewnętrzny lub zewnętrzny) oraz siłę wpływu (bezpośredni lub pośredni) ułatwia określenie stopnia wpływu na projekt. Interesariuszy zewnętrznych można traktować jako potencjalnych partnerów i partnerki projektu. Wczesne zaangażowanie ich w projekt może uczynić z nich grupę sojuszniczą będącą wsparciem w dalszych etapach projektu.

stage 1

Empathization

Who are our stakeholders?

The next stage of the project group's work was to get to know the recipients and recipients of our activities. The creation of a map and stakeholder cards helped to determine the strength of their influence on the project and participatory observations and interviews contributed to an even better identification of the target group, becoming a direct inspiration for the activities carried out in the next stages of the process.

Tool: stakeholder map

Stakeholders are individuals and other entities involved in the process and those who will benefit from the solution we develop. As an exercise, list all persons/groups of persons who are in some way related to the activity that is the subject of the project. One card corresponds to one person/institution/etc.

Stakeholder identification allows you to identify the people who influence the emerging solution. A breakdown by nature (internal or external) and strength of influence (direct or indirect) makes it easier to determine the degree of influence on the project. External stakeholders can be viewed as potential partners and partners of the project. Early involvement of them in the project can make them an alliance group that is a support in further stages of the project.

etap 1

Empatyzacja

narzędzie: karta obserwacji

Obserwacja uczestnicząca jest formą interakcji zaliczaną do researchu niskiego ryzyka. Wspiera go karta (formatka) A4 z określonymi z góry obszarami, na których należy skupić się w trakcie realizowanego badania. Jej zadaniem jest analiza kontekstu projektu oraz poznanie i zrozumienie zachowań użytkowniczki/użytkownika w jego/jej naturalnym otoczeniu. Grupa badawcza koncentruje się na aktywnej obserwacji i filtrowaniu informacji. Ludzi poznajemy w ich naturalnym otoczeniu, starając się dostrzec to, co niewypowiedziane. Kierujemy się zasadą obserwowania, pytania, próbowania i pożyczania. Zwracamy uwagę na otoczenie, wykonywane przez obserwowaną osobę działania, przedmioty z których korzysta czy trudności, które (jeśli) napotyka. Obserwacje, które nie pasują do żadnej z powyższych kategorii, należy zapisać na osobnej kartce i umieścić na polu "dzika karta" / "inne".

Z narzędzi korzystamy w ścisłe określonym, ustalonym wcześniej czasie. Kartę obserwacji traktujemy jako inspirację do dalszych prac badawczych. Karta obserwacji przydała nam się w trakcie jednego z sobotnich spotkań, które zrealizowałyśmy w przestrzeni Centrum Wielokulturowego oraz w jego najbliższej okolicy.

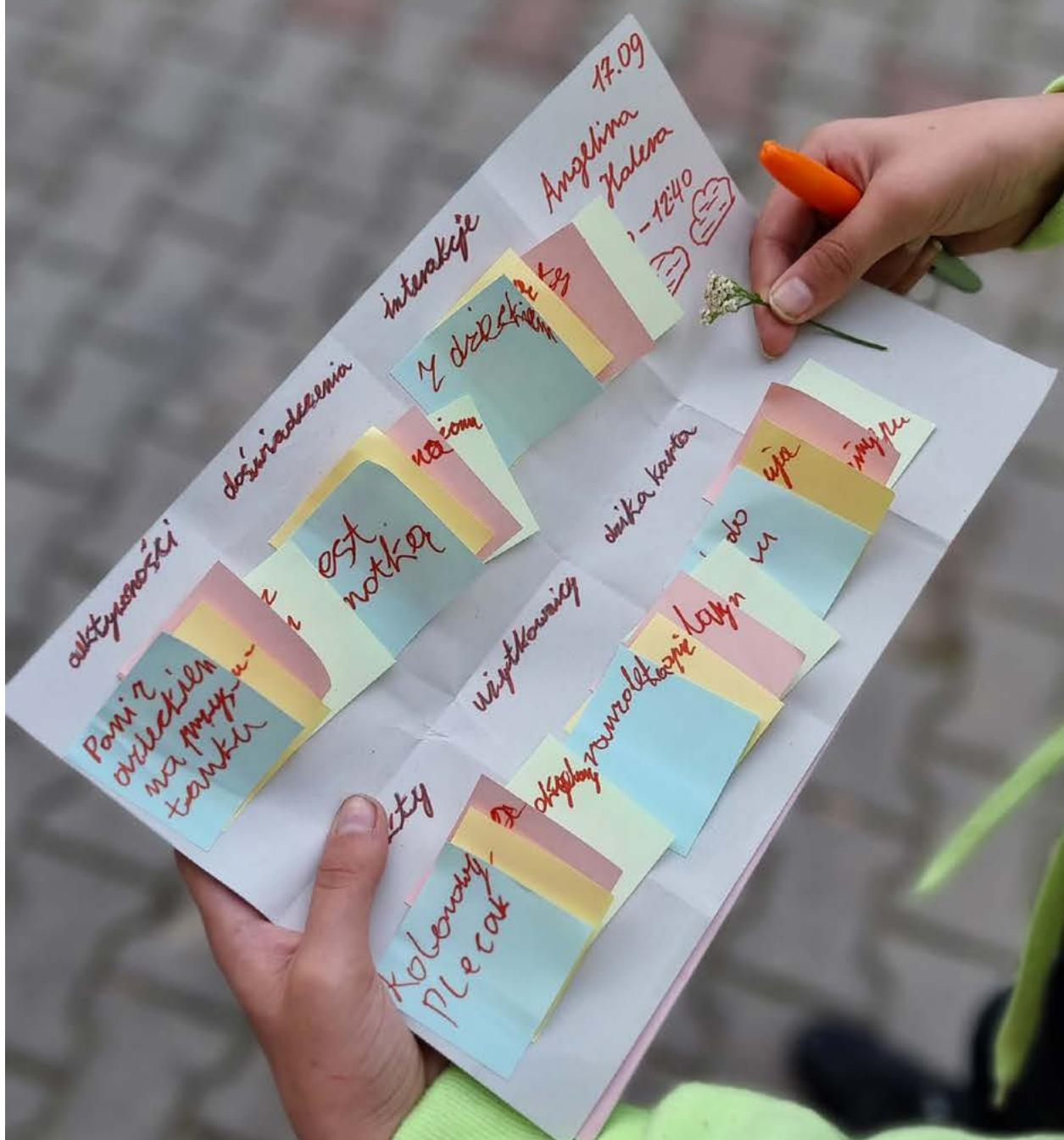
stage 1

Empathization

Tool: observation card

Participatory observation is a form of interaction classified as low-risk research. It is supported by an A4 card (format) with predetermined areas to focus on during the ongoing study. Its task is to analyze the context of the project and to learn and understand the user's/user's behavior in his/her natural environment. The research group focuses on active observation and filtering of information. We get to know people in their natural environment, trying to see the unspoken. We are guided by the principle of observing, asking, trying and borrowing. We pay attention to the surroundings, the actions performed by the observed person, the objects he uses or the difficulties he (if) encounters. Observations that do not fit into any of the above categories should be written on a separate sheet of paper and placed in the „wild card” / „other” box.

We use the tool in a strict, predetermined period of time. We treat the observation card as an inspiration for further research work. The observation card came in handy during one of the Saturday meetings we carried out in the space of the Multicultural Center and in its immediate vicinity.

etap 1

Empatyzacja

narzędzie: scenariusz wywiadu

W ramach jednego ze spotkań grupa projektowa stworzyła autorski scenariusz wywiadu. Ten traktowany był raczej jako propozycja struktury swobodnej rozmowy z badaną osobą. Grupa badawczo–projektowa pamiętała o takich zasadach jak zadawanie pytań otwartych, brak sugestii odpowiedzi, brak przedwcześniej interpretacji (skupienie się na zbieraniu danych), parafrasowanie odpowiedzi, notowanie na bieżąco, dokumentacja wywiadu (nagranie audio).

Scenariusz wywiadu opracowany przez grupę:

Wstęp:

*Opowiadamy o Laboratorium Międzykulturowym
Pytamy o samopoczucie (co u ciebie?)*

Pytania na rozgrzewkę:

*Jakie kolory/słowa kojarzą Ci się z pojęciem RÓŻNORODNOŚĆ?
Co jeszcze kojarzy ci się z różnorodnością?*

Pytania właściwe:

*Jakie działania mogą wpływać na różnorodność w Warszawie?
Opowiesz mi o swoim spotkaniu z RÓŻNORODNOŚCIĄ (miejsce, sytuacja, doświadczenie)*

W jakich sferach Twojego życia brakuje różnorodności? Gdzie potrzebujesz więcej różnorodności? Tzn. w jakich miejscach, sytuacjach?

*Czy znasz jakieś projekty, działania, które wspierają różnorodność? Jak to robią?
Czy Warszawa jest różnorodna? Jeśli uważasz, że tak, podaj przykłady jakie znasz: grupy, instytucje, wydarzenia...*

Zakończenie:

*Może chciałbyś/chciałabyś dołączyć do Laboratorium Międzykulturowego?
Czy chcesz dostać informację o efektach naszych działań?
Podziękowania za rozmowę.*

stage 1

Empathization

Tool: interview scriptIn

In one of the meetings, the project group created an original interview scenario. This one was treated rather as a proposal for the structure of a free conversation with the person under study. The research and design group kept in mind such principles as asking open-ended questions, no suggestion of answers, no premature interpretation (focus on data collection), paraphrasing answers, taking notes on the fly, and documenting the interview (audio recording).

Interview scenario developed by the group:

Introduction:

We tell you about the Intercultural LabWe ask about your mood (how are you?)

Warm-up questions:

What colors/words do you associate with the term DIVERSITY?

What else do you associate with diversity?

Relevant questions:

What actions can influence diversity in Warsaw?

Tell me about your encounter with DIVERSITY (place, situation, experience)In what spheres of your life is diversity lacking?

Where do you need more diversity? I.e. in what places, situations?

Do you know any projects, activities that support diversity?

How do they do it?

Is Warsaw diverse?

If you think it is, give examples of what you know: groups, institutions, events...

Conclusion:

Maybe you would like to join the Intercultural Lab?

Would you like to get information about the effects of our activities?

Thanks for the interview.

etap 1

Empatyzacja

narzędzie: karta wywiadu (handout)

Większość osób biorących udział w projekcie Laboratorium nie miało doświadczenia badawczego. W związku z tym, opracowana została karta wywiadu – dwustronnie zadrukowana kartka A4 stanowiąca rodzaj przewodnika po IDI – individual in-depth interview – czyli wywiadzie pogłębionym. Obok rozmów indywidualnych zrealizowane zostały również dyady (wywiady z dwiema osobami na raz) oraz triady. Wyniki wywiadów zostały wprowadzone do specjalnie opracowanych szablonów według określonych wspólnie kategorii poszukiwanych informacji: definicja różnorodności, wyzwania, motywacje, frustracje, interakcje, aktywności, lęki, aspiracje, społeczność. Wszystkie wywiady odbyły się w przyjętych przez grupę ramach czasowych 45 minut na jeden wywiad.

stage 1

Empathization

Tool: interview card (handout)

Most of the people participating in the Laboratory project had no research experience. Therefore, an interview card was developed – a two-sided printed A4 sheet of paper constituting a kind of guide to IDI – individual in-depth interview. In addition to individual interviews, diadas (interviews with two people at once) and triads were also implemented. The results of the interviews were entered into specially developed templates according to the jointly defined categories of information sought: definition of diversity, challenges, motivations, frustrations, interactions, activities, fears, aspirations, community. All interviews took place within the group's accepted time frame of 45 minutes per interview.

etap 2

Definiowanie problemu

Definiowanie problemu wymagało od grupy badawczo-projektowej wejścia w tryb analityczny wykorzystujący myślenie konwergencyjne. Treści zebrane w ramach badań zostały poddane syntezie i przełożyły się na rozponanie potrzeb oraz obaw grupy docelowej dla projektu. Trafne zdefiniowanie problemu jest kluczowe dla rozwoju projektu. Dogłębna analiza kontekstu projektu, stała ewaluacja i dążenie do ulepszania projektowanego rozwiązania wspierają prawidłowy rozwój projektu.

stage 2

Defining problem

Definiowanie problemu wymagało od grupy badawczo-projektowej wejścia w tryb analityczny wykorzystujący myślenie konwergencyjne. Treści zebrane w ramach badań zostały poddane syntezie i przełożyły się na rozponanie potrzeb oraz obaw grupy docelowej dla projektu. Trafne zdefiniowanie problemu jest kluczowe dla rozwoju projektu. Dogłębna analiza kontekstu projektu, stała ewaluacja i dążenie do ulepszania projektowanego rozwiązania wspierają prawidłowy rozwój projektu.

etap 2

Definiowanie problemu

Narzędzie: protopersona

Stworzenie porotopersony pomaga nam we wstępnej identyfikacji odbiorców naszego projektu. Dzięki protopersonom jesteśmy w stanie lepiej zrozumieć punktu widzenia użytkownika, skupić się na jego emocjach, potrzebach i motywacjach.

Po stworzeniu mapy interesariuszy i ich pogrupowaniu, uczestniczki warsztatów przystąpiły do przygotowania protoperson. Narzędzie to miało przede wszystkim ułatwić stworzenie pierwszych hipotez projektowych. Korzystając z doświadczeń empirycznych grupa zbudowała protopersy dla przedstawicielek i przedstawicieli następujących grup:

- Osoba emocjonalna, o wysokiej wrażliwości (zainteresowana kulturą)**
- Osoba pracująca w instytucji kultury (zainteresowana kulturą)**
- Osoba niezainteresowana kulturą (do tej pory)**
- Osoba z doświadczeniem uchodźczym (nie podoba jej się w Polsce)**
- Osoba z doświadczeniem migracyjnym (podoba jej się w Polsce, chce tu być)**
- Osoba z niepełnosprawnością (OzN)**
- Osoba na emeryturze**

Każda protopersona została opisana na kartce A4. Obok podstawowych danych pozwalających zidentyfikować się z wyobrażeniem o danej osobie (bio), uczestniczki warsztatów opisywały takie sfery jak:

- Osobowość, przekonania, zachowania** – w tym również jak dana protopersona może zachowywać się w specyficznych sytuacjach (np.. Reakcja na stres)
- Cele** – co dla persony jest ważne, na co zwraca uwagę, jakimi zasadami kieruje się w życiu
- Potrzeby** – co pomaga jej osiągać życie cele, czego potrzebuje do życia, do szczęścia, do spełniania się
- Frustracje** – zarówno te, które mogą pojawiać się w jej życiu codziennym jak i podczas korzystania z podobnej do naszej usługi
- Obawy** – co może stać się blokadą dla skorzystania z naszego rozwiązania? Z czego może wynikać jej niechęć?

W ramach warsztatu powstało w sumie osiem protoperson; uczestnicy i uczestniczki zostały podzielone na dwie mniejsze grupy a każda z nich opracowała cztery postaci, bazując na swoich przypuszczeniach. Duża ilość protoperson wynika z tego, że obrębie zdefiniowanej wcześniej grupy interesariuszek/interesariuszy może wystąpić kilka profilów użytkowniczek/użytkowników. Spośród wszystkich protoperson zostały wyłonione te, które najbardziej przemawiały do uczestniczek. Każda z nas miała do dyspozycji trzy naklejki, które mogły przyporządkować według poniższych kategorii:

Chciałabym pracować z tą i dla tej osoby! - dedykowana osobie, która reprezentuje ciekawą grupę odbiorczą.

Powinnyśmy pomóc tej osobie! - dla osoby, która może najbardziej skorzystać na naszym projekcie (bo najbardziej go potrzebuje).

To może się nie udać! - dedykowana osobom, dla których nie będziemy teraz projektować.

Wyłonione w procesie demokratycznego głosowania protopersony posłużyły do realizacji wywiadów i dalszych etapów projektu. Spośród każdej z wiodących grup wyłonityśmy znajome osoby, z którymi możemy bezpośrednio porozmawiać. Protopersony, a później persony, reprezentują potencjalne segmenty obiorczyń i odbiorców opracowanego przez nas rozwiązania projektowego. Nazwanie każdej z person imieniem i przypisanie jej reprezentatywnych cech ułatwia postrzeganie projektu z perspektywy użytkowniczki/użytkownika.

Osoba zainteresowana życiem kulturalnym

Osoba z doświadczeniem migranckim

Osoba z doświadczeniem uchodźczym

PROTO-PERSONA

lubiąc psych., zodziawianie • celuza inspirować ićz zewnotr

Osobowość, przekonania, zachowania

Zastanów się, jaką ma osobowość. Opisz jej przekonania i to, jak się zachowuje w specyficznych sytuacjach (np. jak reaguje na stres)

Mniej lepszych i różnorakich niż konkurencja, mniej dobrej kariery niż konkurencja (np. "nie jest do końca do końca")

- o zdrowie, zaangażowanie w sporty, iż jest dla niej ważna i co najmniej taka sama jak dla innych
- o zdrowie, zaangażowanie w sporty, iż jest dla niej ważna i co najmniej taka sama jak dla innych

Cele

Pomyśl, na co zwraca uwagę Twoja persona i co jest dla niej ważne. Czy ma jakieś zasady, którymi się kieruje w życiu?

- rozumieć i akceptować
- działać zgodnie z prawem i zasadami "zasadę" kariery
- mieć pełną sprawę swoim życiem
- skutecznie i efektywnie zarządzać życiem
- posiadać zdrowie i zdrową kulturę fizyczną
- posiadać zdrowe i zdrowe wzorce społeczne (współczesne)
- posiadać zdrowe i zdrowe wzorce społeczne (współczesne)

Tu narysuj swoją PROTO-PERSONĘ

imię Konrad

wiek

miejsce zamieszkania

praca, szkoła

nasto

• ma mocę i lekceważi "nie jest do końca do końca"

• "nie jest do końca do końca" (konkurencja mniej dobrej kariery niż konkurencja)

- o zdrowie, zaangażowanie w sporty, iż jest dla niej ważna i co najmniej taka sama jak dla innych
- o zdrowie, zaangażowanie w sporty, iż jest dla niej ważna i co najmniej taka sama jak dla innych

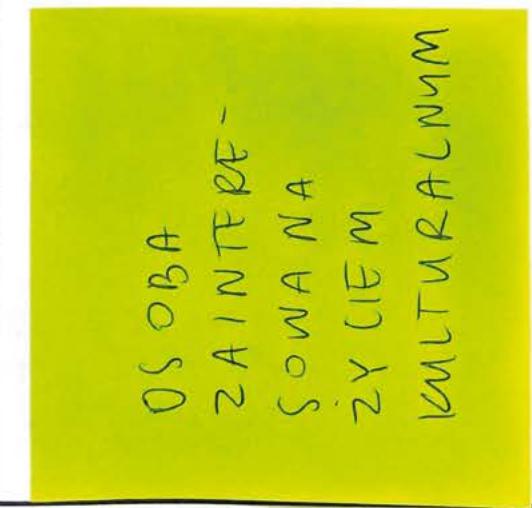
Potrzeby
Zastanów się, czego może potrzebować by osiągać życiowe cele? Co jest jej potrzebą do szczęścia, do spełniania się?

- spełnianie i realizacja własności, sukcesu, celów
- spełnianie i realizacja możliwości, potencjalnych siebie
- pozytywna relacja z rodziną i przyjaciółmi
- pozytywna relacja z innymi
- pozytywne wzorce społeczne
- pozytywne wzorce społeczne

Obawy

Co może ją blokować przed skorzystaniem z naszego zaproponowanego? Jakie może mieć obawy z tego motu wynikać niechęć?

- zbyt uniwersalny i brak estetyki
- nadmiar reklam
- obawa, iż nie unikając niepotrzebne wiele priorizacji (rezygnując z niektórych)
- strach przed określonymi zmianami

osoba

Osobowość, przekonania, zachowania

Migranci -
szta
sz tutaj - 60
chwilę, czas
są tu dobrze

Cele

Pomyśl, na co zwraca uwagę Twoja persona / co jest dla niej ważne. Czy ma jakieś zasady, którymi się kieruje w życiu?

Dla osiągnięcia do akceptacji
w nowym społeczeństwie.
Pełna integracja w to
społeczeństwo.

Kholod

imię Kholod

wiek
miejscie zamieszkania

praca, szkoła
hobby

Osobowość, przekonania, zachowania Zastanów się, jaką ma osobowość. Opisz jej przekonania i to, jak się zachowuje w specyficznych sytuacjach (np. jak reaguje na stres) Ale jest co? w aktuálna. Szukajcie lepszej w nowym kraju. Na spełnienie swoich celów i wartościach potrzebujesz braku modelu zachowania.	Potrzeby Zastanów się, czego może potrzebować by osiągać życiowe cele? Co jest jej potrzebne do życia, do szczęścia, do spełniania się?	Nawigacja Nawigacja zawsze kontaktowej z społeczeństwem lokalnym. Wsparcie przez swoją grupę. Informacja.	Obawy Co może ją blokować przed skorzystaniem z naszego rozwiązania? Jaki może mieć obawy? Z czego może wynikać niechęć?	Biegłowiecy Biegłowiecy z nowych, zachodzących zmian. Dedykaci. Uczęśliwi.
Frustracje Wymień frustracje związane z życiem codziennym, ale także te pojawiające się podczas korzystania z podobnej do naszej usługi.	Narodowość, Stereotypy Oceniania pod przyzwrotem narodowości. Wszystko zmienia się regularnie. W prawidłowej			

PROTO-PERSONA

Oсобowość, przekonania, zachowania

Zastanów się, jaką ma osobowość. Opisz jej przekonania i to, jak się zachowuje w specyficznych sytuacjach (np. jak reaguje na stres)

Zamknięty w siebie, utrzymuje 'życie' wewnętrzne broniąc od otoczenia, mającą wydanie - poszukującą normalności techniki za domrem i twierdząc, że musi się kierować w pewnym kierunku (np. uniwersum)

me voja si'
tu dobre
Cudzoziemcy
ulodniczy
j'est fut ay bo
mu si au
me diris ATE...

Tu narysuje swoje PROTO-PERSONE

imię Valentina

wiek

miejsce zamieszkania

praca, szkoła

hobby

Potrzeby (Zasady, na które zwraca uwagę Twoja persona / co jest dla niej ważne. Czy ma jakieś zasady, którymi się kieruje w życiu?)
- bezpieczna i stabilna sytuacja → - poczucie bezpieczeństwa
- możliwości kontakty z ludźmi, gdzie pochodzą - poczucie bezpieczeństwa
- wsparcie instytucji (przedsie- firmy, organizacje, organizacje społeczne) → - poczucie bezpieczeństwa

Obawy
Co może ją blokować przed skorzystaniem z naszego rozwijania? Jaki może mieć obawy? Z czego może wynikać jej niechęć?

- brak umiejętności językowych
- brak umiejętności zarządzania czasem i pieniądze
- brak umiejętności kontaktów z ludźmi, organizacji społecznych
- niepewność co gromadzić i co dodać do swoich organizacji

Cele
Pomyśl, na co zwraca uwagę Twoja persona i co jest dla niej ważne. Czy ma jakieś zasady, którymi się kieruje w życiu?
- adaptacyjne w środowisku
- stabilna sytuacja
- poczucie bezpieczeństwa
- możliwości kontaktu z ludźmi, gdzie pochodzą
- poczucie bezpieczeństwa

Frustracje
Wymień frustracje związane z życiem codziennym, ale także te powodujące się podczas korzystania z podobnej do naszej usługi.
- brak umiejętności językowych (mazie, pojęcia, słownictwo, organizat, dokumentacja, jednostki) → - brak umiejętności językowych (mazie, pojęcia, słownictwo, organizat, dokumentacja, jednostki)
- brak możliwości korzystania z usług, kierujących do naszych celów
- brak umiejętności kontaktów z ludźmi, organizacji społecznych
- niepewność co gromadzić i co dodać do swoich organizacji

Opis obyczajów spot. z innymi
- brak umiejętności zarządzania czasem

stage 2

Defining problem

Tool: protopersona

Creating a protopersona helps us to pre-identify the audience of our project. Thanks to protopersons we are able to better understand the user's point of view, focus on his emotions, needs and motivations.

After creating a map of stakeholders and grouping them, the workshop participants proceeded to prepare a protoperson. This tool was primarily intended to facilitate the creation of the first design hypotheses. Using empirical experience, the group built protopersoy for representatives of the following groups:

- Emotional, highly sensitive person (interested in culture)**
- Person working in a cultural institution (interested in culture)**
- Person not interested in culture (so far)**
- Person with refugee experience (she doesn't like Poland)**
- Person with migration experience (she likes Poland, wants to be here)**
- Person with disabilities (OzN) Retired person**

Each protopersona was described on an A4 sheet of paper. In addition to basic data to identify with a person's image (bio), workshop participants described such spheres as:

- Personality, beliefs, behavior** - including how a protopersona might behave in specific situations (e.g. Stress response)
- Goals** - what is important to the persona, what she pays attention to, what principles she follows in life
- Needs** - what helps her achieve her life goals, what she needs for life, for happiness, for fulfillment
- Frustrations** - both those that may arise in her daily life and when using a service similar to ours
- Concerns** - what may become a block to using our solution? What might her reluctance stem from?

The workshop produced a total of eight protopersons; participants were divided into two smaller groups and each group developed four characters based on their assumptions. The large number of protopersons is due to the fact that within a predefined group of stakeholders there may be several user profiles. Out of all the protopersons, the ones that appealed most to the female participants were selected. Each of us was given three stickers to assign according to the following ketegories:

I would like to work with and for this person! – dedicated to a person who represents an interesting audience.

We should help this person! – for the person who can benefit the most from our project (because he or she needs it the most).

It may not be successful! – dedicated to the people for whom we will not design now.

The protopersons selected through a democratic voting process were used for interviews and further stages of the project. From each of the leading groups, we selected familiar people to talk to directly. The protopersons, and later personae, represent potential segments of the recipients of the design solution we developed. Naming each persona by name and assigning them representative characteristics makes it easier to see the project from the perspective of the user.

Person interested in cultural life

Person with migrant experience

Person with refugee experience

etap 2

Definiowanie problemu

Narzędzie: mapa empatii

Po przeprowadzeniu serii wywiadów i rozmów uzupełniliśmy szablon mapy empatii dla wybranej protopersony – Konrada zainteresowanego życiem kulturalnym. W zespole badawczo-projektowym uznaliśmy, że w tej grupie zawierają się dwie pozostałe (te o doświadczeniu migracji czy uchodźstwa). Konrad stał się lubianą przez wszystkie warsztatowiczki personą, która budziła żywe emocje.

Naszym celem było na tym etapie sprecyzowanie celu i, pośrednio, zdefiniowanie wyzwania projektowego. Mapy empatii powstają w oparciu o faktyczne doświadczenia a ich ustrukturyzowana forma pomaga zwizualizować zebrane wcześniej dane. Jak sama nazwa wskazuje, narzędzie to ułatwia zrozumienie myśli i uczuć drugiej osoby, co przekłada się na lepsze rozpoznanie jej potrzeb.

Mapy empatii opracowałyśmy w procesie grupowym z wykorzystaniem poniższego, otwartego źródła:
<https://productvision.pl/mapa-empatii-szablon/>

stage 2

Defining problem

Tool: empathy map

After conducting a series of interviews and conversations, we completed an empathy map template for a selected protopersona – Konrad interested in cultural life. In the research and design team, we recognized that this group included the other two (those with migration or refugee experiences). Konrad became a well-liked persona by all the workshop participants, who evoked lively emotions.

Our goal at this stage was to clarify the objective and, indirectly, define the design challenge. Empathy maps are created based on actual experiences and their structured form helps to visualize the data collected earlier. As the name suggests, this tool facilitates the understanding of the other person's thoughts and feelings, which translates into better identification of their needs.

We developed the empathy maps in a group process using the following open source: <https://productvision.pl/mapa-empatii-szablon/>

MAPA EMPATII

KONRADA

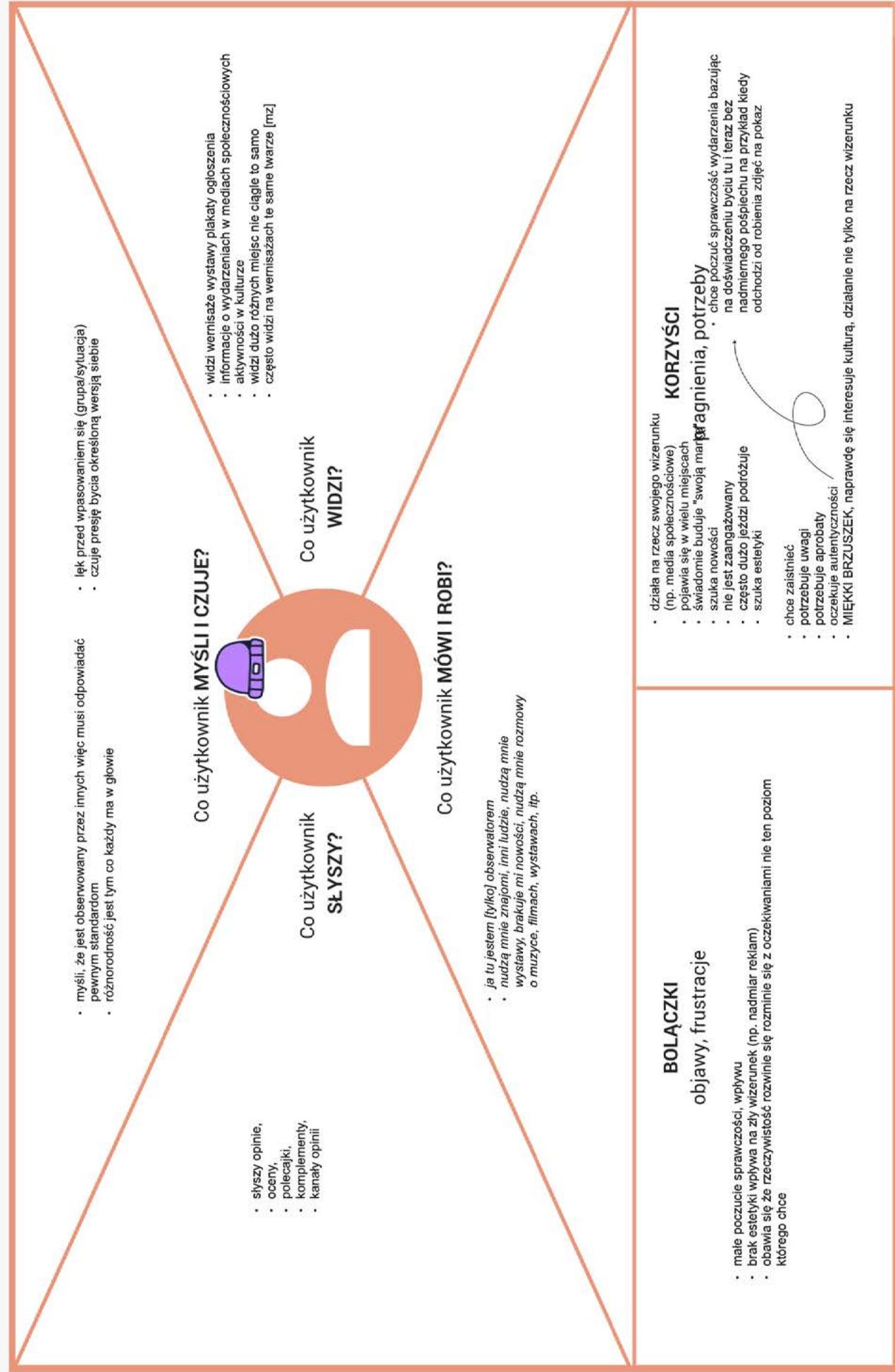
Design dla:

15.10.22

Data:

Wersja:

PRODUCT CREW

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License. To view a copy of this license visit: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>. Adapted from XPLANE

WWW.PRODUCTVISION.PL / WWW.PRODUCTCREW.PL miro

etap 2

Definiowanie problemu

Narzędzie: Design Challenge

Określenie wyzwania projektowego (design challenge) jest punktem styku pomiędzy zauważeniem problemów (potrzeb) a szukaniem odpowiedzi (generowaniem pomysłów). Stanowi domknięcie etapu definiowania potrzeb, otwierając nas zarazem na twórcze poszukiwanie rozwiązań (w etapie iteracyjnym). Narzędzie to jest kluczowe dla działań projektowych, dlatego w naszym procesie poświęciłyśmy na nie aż dwa spotkania. Pierwsze wyzwanie nie było satysfakcjonujące dla wszystkich uczestniczek warsztatów, dlatego kolejne postanowiłyśmy skonstruować bardziej precyzyjnie – tak, aby było dla wszystkich równie jasne i inspirujące.

stage 2

Defining problem

Tool: Design Challenge

Defining a design challenge is the interface between noticing problems (needs) and seeking answers (generating ideas). It closes the stage of defining needs, while opening us up to the creative search for solutions (in the iterative stage). This tool is crucial for project activities, so in our process we devoted as many as two meetings to it. The first challenge was not satisfactory for all workshop participants, so we decided to construct the next one more precisely – so that it would be equally clear and inspiring for everyone.

WYZWANIE początkowe:

W jaki sposób poprzez sztukę i kulturę Warszawy, łączyć i wspierać różnorodność?

WYZWANIE PRZYJĘTE PRZEZ ZESPÓŁ Siedlisko Warszawa (Design Challenge):

Jak możemy pomóc osobom z różnych kultur poczuć się dobrze w Warszawie i być dumnym ze swojej kultury.

INITIAL CHALLENGE:

How do we, through the art and culture of Warsaw, connect and support diversity?

CHALLENGE ADOPTED BY THE Siedlisko Warszawa (Design Challenge) TEAM:

How can we help people from different cultures feel comfortable in Warsaw and be proud of their culture.

etap 3

Generowanie pomysłów

To etap, w którym rozpoczęliśmy intensywne generowanie pomysłów aby następnie je prototypować i testować. Sięgaliśmy po techniki kreatywne odnosząc się do wszystkich elementów, które wypracowaliśmy do tej pory.

stage 3

Idea generation

This is the stage when we started generating ideas intensively in order to then prototype and test them. We reached for creative techniques by referring to all the elements we had developed so far.

etap 3

Generowanie pomysłów

narzędzie: burza mózgów

Spotkanie rozpoczęło się od omówienia wyzwania projektowego. Po przygotowaniu zespołów, kreatywnej rozgrzewce i zapoznaniu się z wybranymi rodzajami generowania pomysłów, do przeprowadzenia wybrałyśmy następujące rodzaje burzy mózgów:

pisana burza mózgów (tzw. burza mózgów dla introwertyków)

burza mózgów mówiona (tradycyjna): wszystkie wymieniane w rozmowie pomysły zapisujemy na pojedynczych karteczkach wg zasady 1 pomysł - 1 kartka. idziemy na ilość jedna konwersacja na raz przecież czyjś pomysł może nas zainspirować budujemy skojarzenia na poprzednich zachęcamy do szalonych pomysłów nie oceniamy nie blokujemy klątwy wiedzy czyli nie ma czegoś takiego że mówimy że się nie da internety mamy interdyscyplinarny zespół dlatego musimy słyszeć się nawzajem i być w tym razem, moderatorka dba o przestrzeganie zasad

burza mózgów metodą 6-8-5 (pisana / rysowana): każda osoba ma 5 minut, żeby wygenerować 6-8 pomysłów. Po upływie ustalonego czasu wymieniamy się kartkami z pomysłami i znów mamy 5 minut, żeby do kartki sąsiadki/sąsiada dodać kolejne 6-8 swoich pomysłów. Czynność powtarzamy do uzyskania satysfakcjonującej ilości jakościowych pomysłów lub do momentu wyczerpania się formuły. <https://gamestorming.com/6-8-5s/>

stage 3

Idea generation

Tool: Design Challenge

The meeting began with a discussion of the design challenge. After preparing the teams, creative warm-up and getting acquainted with selected types of idea generation, we chose the following types of brainstorming to conduct:

written brainstorming (so called brainstorming for introverts)

spoken brainstorming (traditional): we write down all the ideas exchanged in the conversation on individual cards according to the rule 1 idea - 1 card. we go for quantity one conversation at a time after all someone else's idea can inspire us we build associations on previous ones we encourage crazy ideas we don't judge we don't block the curse of knowledge that is there is no such thing that we say it can't be done internet we have an interdisciplinary team that's why we need to hear each other and be in it together, moderator makes sure the rules are followed

brainstorming using the 6-8-5 method (written / drawn): each person has 5 minutes to generate 6-8 ideas. After the set time, we exchange idea cards and again have 5 minutes to add another 6-8 of their ideas to the neighbor's/neighbor's card. We repeat the activity until we get a satisfactory number of quality ideas or until the formula is exhausted. <https://gamestorming.com/6-8-5s/>

SIEĆ / SIECIUJĄCE WYDARZENIE CYKliczNE

ZWIEDZANIE WARSZAWY

ODZNAKA, ZNAK JAKOŚCI

DZIAŁANIA ARTYSTYCZNE

www.warszawa.pl/dekorowanie

mifro

etap 4

Prototypowanie i testowanie

Design Thinking Institute zauważa, że prototypowanie każe nam myśleć w kategoriach minut i groszy. Oznacza to, że na tym etapie szukamy najszybszych i najprostszych rozwiązań, które oddadzą wybrane pomysły na tyle dobrze, że pozwolą dostrzec ewentualne miejsca do poprawki; tym samym – przyczynią się do rozwinięcia wiosących pomysłów czy – później – wyłonienia tych, które można wdrożyć.

stage 4

Prototyping and testing

The Design Thinking Institute notes that prototyping makes us think in terms of minutes and pennies. This means that at this stage we are looking for the quickest and simplest solutions that will render the chosen ideas well enough to see possible places for improvement; thus – contributing to the development of spring ideas or – later – selecting those that can be implemented.

etap 4

Prototypowanie i testowanie

Wszystkie pomysły podzieliłyśmy na klastry i pomiędzy sobą pomysłami zbudowałyśmy połączenia. Grupy pomysłów (z powstałymi połączonymi w domyśle/pakietem) wypisałyśmy na nowej, czystej kartce. Każda z nas miała 5 minut na refleksję nad pomysłami i oddanie trzech głosów, każdy w jednej z kategorii: NOW! / HOW? / WOW! (kategoriom odpowiadały kolory, kolejno: zielony, żółty, różowy. Po przeprowadzonym głosowaniu wywiązała się dyskusja wokół wybranych tematów.

Wybrane pomysły do sprototypowania:

zin – artystyczna cykliczna publikacja;
manifest – forma wyrazu artystycznego, mówiąca o tym, czym dla nas jest „różnorodność” i dlaczego jest ważna;
raportaż foto – np. o osobach lub miejscach, które wspierają różnorodność,
mapa – miejsc, inicjatyw, które wzmacniają różnorodność w Warszawie;
zjazd – forma cyklicznego wydarzenia, które miałyby na celu sieciowanie osób, które realizują działania związane z różnorodnością. Mógliby to być fizyczny zjazd, forma festiwalu, spotkania, konferencji, lub forma grupy facebookowej;
wydarzenie artystyczne – działania wykorzystujące sztukę, jako narzędzie do opowiadania o różnorodności;
font – forma kroju pisma, która mogłyby być używana w miejscach oraz inicjatywach związanych ze wsparciem różnorodności;
newsletter – cykliczny zbiór informacji, wydarzeń, miejsc i inicjatyw związanych z różnorodnością;
merch (być może DIY) – koszulki, skarpetki, apaszki, kubki itp. – gadżety zaprojektowane z myślą o różnorodności, które wspierają ją, promują i pokazują jej wartość;
narzędziownik – forma poradnika, dla osób, które chcieliby realizować działania wokół różnorodności, tworzony przez osoby związane z tym tematem i mające w tym doświadczenie.

stage 4

Prototyping and testing

We divided all the ideas into clusters and built connections between the ideas. We wrote out the groups of ideas (with the resulting connections implicitly/packaged) on a new blank sheet of paper. Each of us had 5 minutes to reflect on the ideas and cast three votes, each in one of the categories: NOW! / HOW? / WOW! (The categories corresponded to the color, green, yellow, pink, respectively. After the voting was conducted, a discussion arose around the selected topics.

Selected ideas to be sprototyped:

zine – an artistic periodic publication;
manifesto – a form of artistic expression, saying what „diversity” is for us and why it is important;
photo reportage – e.g. about people or places that support diversity, map – places, initiatives that strengthen diversity in Warsaw;
convention – a form of periodic event that would aim to network people who carry out activities related to diversity. This could be a physical convention, a form of festival, meeting, conference, or a form of Facebook group;
art event – activities using art as a tool to tell the story of diversity; font – a form of typeface that could be used for places and initiatives related to supporting diversity;
newsletter – a periodic collection of information, events, places and initiatives related to diversity;
merch (perhaps DIY) – T-shirts, socks, scarves, mugs, etc. – gadgets designed with diversity in mind, which support it, promote it and show its value;
toolbox – a form of guidebook, for people who would like to implement activities around diversity, created by people related to the topic and with experience in it.

etap 4

Prototypowanie i testowanie

Kolaż – testowanie prototypu

Przygotowałyśmy i zrealizowałyśmy warsztaty kolażu prowadzone przez Marynę Siliakovą i Olhę Meshchanową – członkinie naszego zespołu badawczo-projectowego. W spotkaniu wzięły udział osoby mówiące w różnych językach, a w trakcie spotkania, podobnie jak w pozostałych przypadkach, towarzyszyła nam tłumaczka.

Tematem łączącym wszystkie prace była definicja różnorodności, w tym hasło różnorodnej Warszawy. Uczestniczki spotkania miały do dyspozycji archiwalne magazyny i książki, z których tworzyły autorskie wypowiedzi na zadany temat.

Chciałyśmy sprawdzić, jak takie wydarzenie, wykorzystujące narzędzie artystyczne, ułatwia wymianę myśli i doświadczeń związańnych z różnorodnością.

Mimo różnic kulturowych i językowych kolaże stały się przekazem, które niezależnie od wskazówek twórcy, mogły być interpretowane na tyle sposobów, ilu oglądających.

Pokażało nam to, jak duży potencjał tkwi w sztuce, jak pozwala ona przełamywać bariery i umożliwia opowiadanie o ważnych doświadczeniach, emocjach, poglądach, bez użycia słów.

stage 4

Prototyping and testing

Collage – prototype testing

We prepared and implemented a collage workshop led by Maryna Siliakova and Olha Meshchanova – members of our research and design team. The meeting was attended by speakers of different languages, and during the meeting, as in other cases, we were accompanied by a translator.

The unifying theme of all the works was the definition of diversity, including the slogan of a diverse Warsaw. The participants of the meeting had at their disposal archival magazines and books, from which they created authorial statements on the given topic.

We wanted to see how such an event, using an artistic tool, facilitates the exchange of thoughts and experiences related to diversity.

Despite cultural and linguistic differences, the collages became a message that, regardless of the creator's instructions, could be interpreted in as many ways as there were viewers.

This showed us how much potential there is in art, how it allows us to break down barriers and enables us to talk about important experiences, emotions, views, without using words.

Elizabeth Mamatsiuk

Ilustracja do piosenki Rammstein. Piosenka opowiada o lękach dorosłych przez dziecięcą grę

Illustration for the song by Rammstein. The song talks about the fears of adults through children's play

Iryna Borodin

Moja praca jest o tym że natura zawsze zostaje. Starajmy się jej nie zmieniać

My work is about the fact that nature always remains. Let's try not to change it

Iren Moroz

Stereotypy, pokolenia, kobiety w XX wieku, pierwszy wolne pokolenie. Różnorodność narodowości i pokoleń
Reakcje: nie ważne kim jesteś, ważne że jesteś (zakryte twarze)

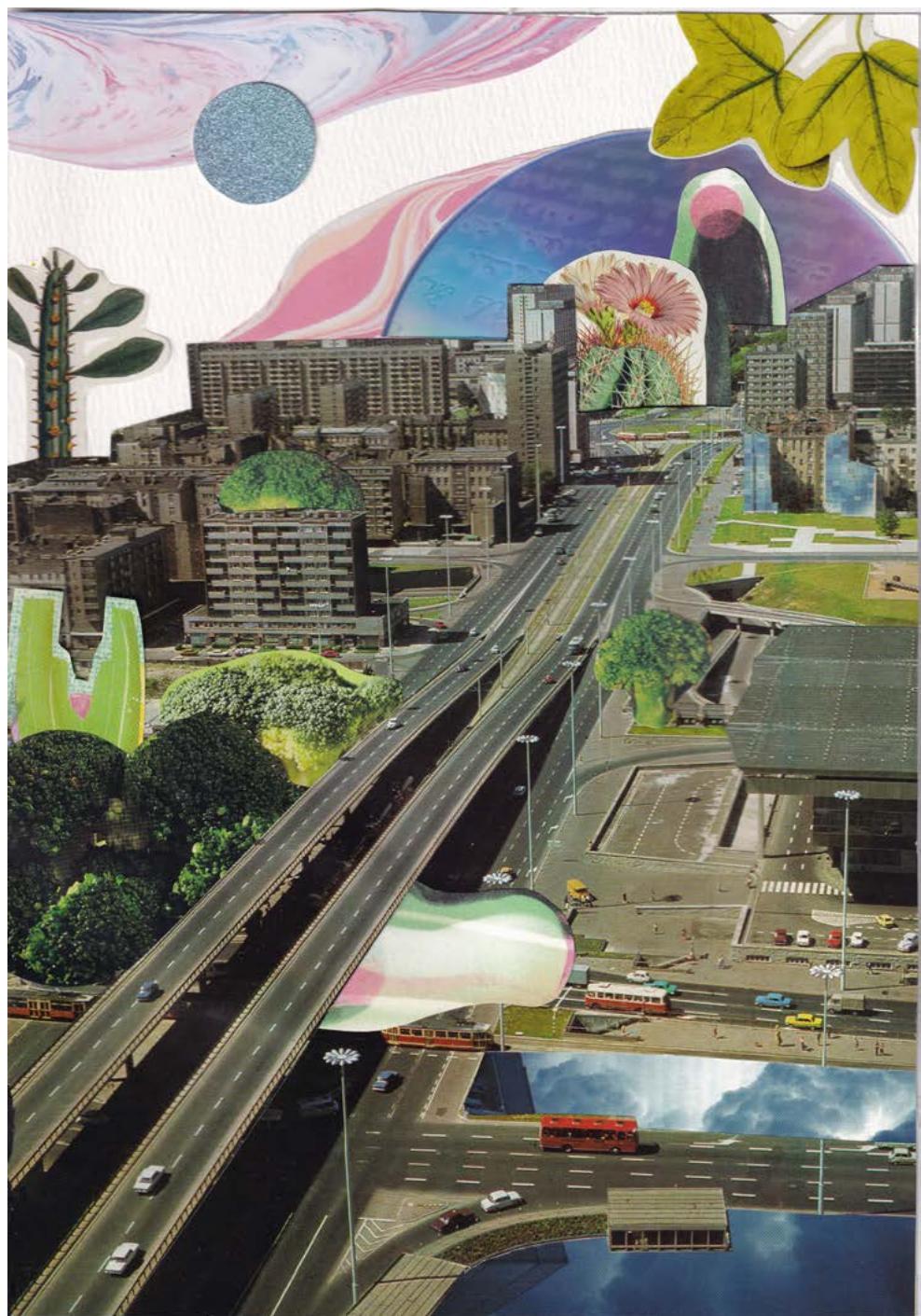
Stereotypes, generations, women in the 20th century, the first free generation. Diversity of nationalities and generations
Reactions: it doesn't matter who you are, it matters that you are (covered faces)

Julia Wakuła vel Drolerie

Czasem Warszawa jest szara i brzydka a czasem fajną. Jestem z Wrocławia i tutaj mieszkam od studiów i Warszawa kojarzy mi się z ludźmi. Moi znajomi z zagranicy doceniają też to, że jest tu tak zielono. Róż! Szarość i pani zmartwiona bo ma wstępę na oczach a za nią tyle się dzieje. Reakcje: w Warszawie są w światy i nie potrafimy się dogadać. / pierwsze dwa lata biegasz i się zachwycasz, potem widzisz reali bo dopada Cue szara rzeczywistość. Potem się integrujesz, to są negatywne strony.

Sometimes Warsaw is gray and ugly and sometimes it's cool. I'm from Wrocław and I've lived here since college and I associate Warsaw with people. My friends from abroad also appreciate that it is so green here. Pink! Gray and the lady worried because she has a ribbon in front of her eyes and there is so much going on behind her. Reactions: in Warsaw are in worlds and we can't get along. / the first two years you run and delight, then you see the realities because the gray reality catches up with Cue. Then you integrate, these are the negatives.

Małgorzata Załuska

Miasto jest dla mnie oazą. Chciałabym, żeby więcej osób czuło się w Warszawie tak samo dobrze, jak ja mieszkając tu od zawsze.

The city is an oasis for me. I wish more people felt as comfortable in Warsaw as I have always felt living here.

Marharyta

Zacząłem od różnorodności ludzi, potem poszłam do kultury i środowiska.
Wielokulturowość ma [dla mnie] wiele wymiarów.

I started with the diversity of people, then I went to culture and environment.
Multiculturalism has [for me] many dimensions.

Martyna Cziszewska-Klejnowska

To jest kreatywne co się tworzy w głowie. Marzenia senne, wyzwania, abstrakcja to jest moja różnorodność. Tutaj piesek wygląda trochę jak owieczka. Dla mnie różnorodność to to, co mamy w głowie. Siedzimy tu przy stole i każda z nas ma coś innego w głowie. Fascynuje mnie też to, co pojawię się w snach. Wykorzystałam hasło "stwórz ziemniaka", bo czasem w snach jest jakaś dziwna misja do zrobienia. Czasem we śnie puszczały fantazje i jesteśmy w fajnym, kolorowym świecie. Rzeczywistość blokuje nas czasem przed otwartym myśleniem.

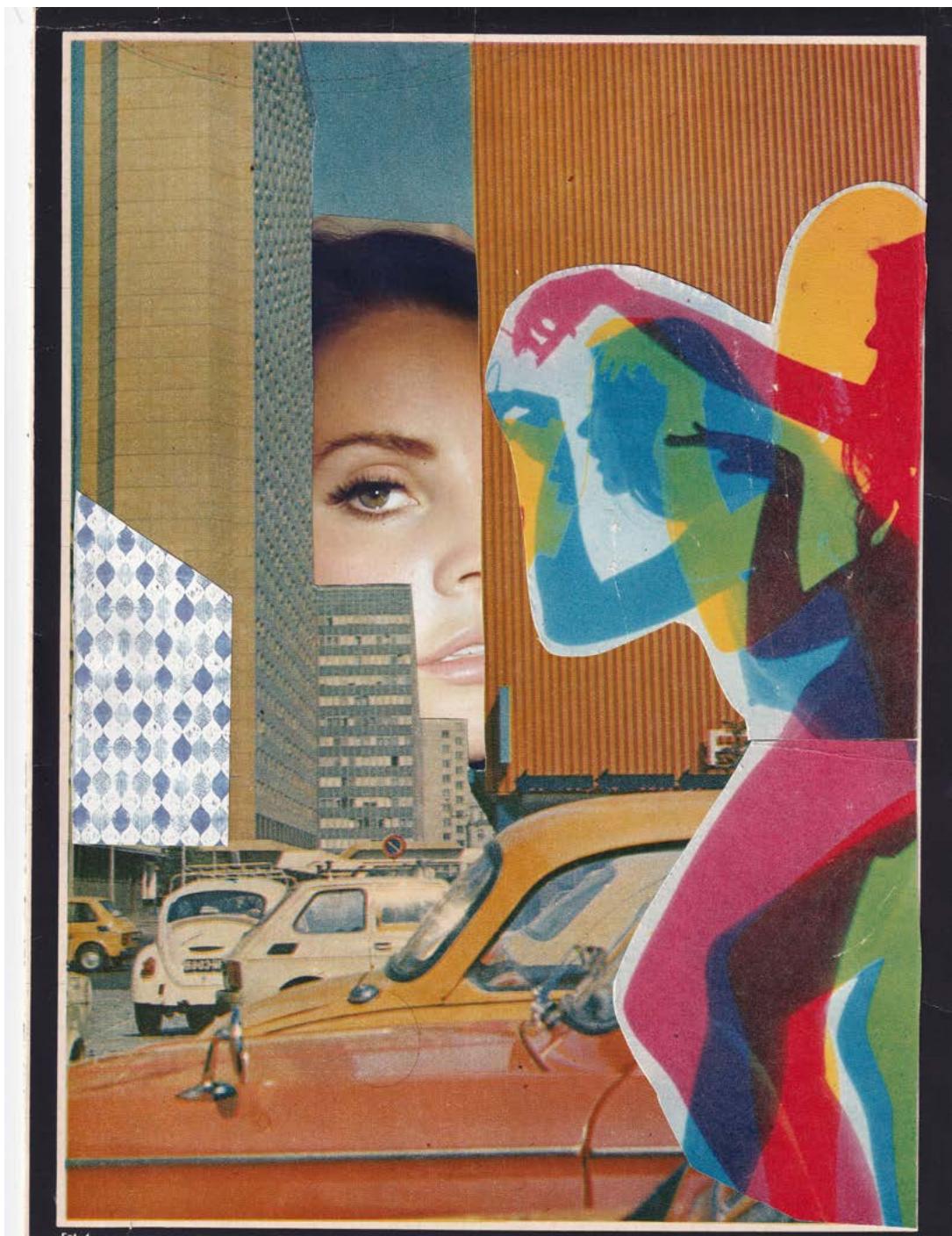
It is creative what is created in the head. Daydreams, challenges, abstraction this is my diversity. Here the dog looks a bit like a sheep. For me, diversity is what we have in our heads. We are sitting here at the table and each of us has something different in our heads. I'm also fascinated by what will appear in dreams. I used the phrase „create a potato,” because sometimes in dreams there is some strange mission to do. Sometimes in dreams we let go of fantasies and are in a cool, colorful world. Reality sometimes blocks us from thinking openly.

Nataliia Druzhyna

Tak jak Maryna opowiadała o Strajku Kobiet to był taki akt różnorodności. Dla mnie różnorodność to przede wszystkim jest bunt, nie wpisywanie się w systemowość, nieodpowiedniość. O takich przejawach różnorodności chcę rozmawiać.

Just as Maryna talked about the Women's Strike it was such an act of diversity. For me, diversity is first of all a rebellion, not fitting into systemicity, inadequacy. Such manifestations of diversity are what I want to talk about.

Olha Meshchanova

Często słyszę od córki że patrzymy oczyma. To może być problem dla różnorodności, że starsze osoby krytykują młodość. To ciekawy wątek dla mnie. To krytykowanie nawet nie wychodzi od starszych osób, tylko może w Polsce jest coś takiego. Warszawa jest super pod tym względem, ale w bagażniku miałam torbę tęczową w jednym z większych miast i bałam się wyjąć ją z bagażnika.

I often hear from my daughter that we look through our eyes. It can be a problem for diversity that older people criticize youth. This is an interesting thread for me. This criticism doesn't even come from older people, just maybe there is something like that in Poland. Warsaw is great in this respect, but I had a rainbow bag in one of the bigger cities and I was afraid to take it out of the trunk.

Yaroslava Holysh

Myślisz że znajdziesz szczęście w konkretnej osobie a to jest pytanie że nasze szczęście jest w nas samych a nie w innych. Nasze szczęście zależy od nas.

You think you will find happiness in a particular person and this is a question that our happiness is in ourselves and not in others. Our happiness depends on us.

etap 4

Prototypowanie i testowanie

Testowanie 2

ZIN – forma artystycznej publikacji, która byłaby tworzona przez różnorodną społeczność. Mogliby opowiadac o tym, co ważne, podawać ciekawe przykłady inicjatyw i działań, pokazywać twórczość opowiadającą o różnorodności.

Aplikacja – forma poradnika, narzędziownika, wraz z mapą, która wskazywałaby najważniejsze linki do miejsc, wydarzeń, punktów miejskich, które są Ważne szczególnie dla cudzoziemców.

Font „Różnorodnej Warszawy” + merch (gadżety) – stworzenie takiej linii gadżetów lub kroju pisma, który byłby też częścią kolekcji, mogliby pomóc odznaczac ważne wydarzenia, inicjatywy i miejsca, które wspierają różnorodność w Warszawie. Font mogliby stworzyć studencji ASP w ramach zajęć na studiach lub konkursu publikowanego np. przez Urząd m.st. Warszawy.

Przygotowałyśmy plansze i opowieści storytelinge-we, które przedstawiłyśmy innym uczestnikom i uczestniczkom oraz osobom niezaangażowanym w projekt. Na tej podstawie sprawdzałyśmy na ile taki pomysł na działanie jest ważny, potrzebny i co można w nim zmienić, jak udoskonalić, aby można było go wdrożyć.

stage 4

Prototyping and testing

Testing 2

ZIN – a form of artistic publication that would be created by a diverse community. It could tell the story of what is important, give interesting examples of initiatives and activities, show creativity that tells the story of diversity.

App – a form of a guide, toolbox, along with a map that would indicate the most important links to places, events, city points that are important especially for foreigners.

Font „Diverse Warsaw” + merch (gadgets) – creating such a line of gadgets or typeface, which would also be part of the collection, could help mark important events, initiatives and places that support diversity in Warsaw. The font could be created by students of the Academy of Fine Arts as part of their college classes or a competition published, for example, by the Office of the City of Warsaw.

We prepared boards and storytelling stories, which we presented to other participants and to people not involved in the project. On this basis, we checked to what extent such an idea for action is important, necessary and what can be changed in it, how to improve it so that it can be implemented.

ZIN – forma artystycznej publikacji, która byłaby tworzona przez różnorodną społeczność. Mogłaby opowiadać o tym, co ważne, podawać ciekawe przykłady inicjatyw i działań, pokazywać twórczość opowiadającą o różnorodności.

dla kogo?

dla osób zainteresowanych działaniami kulturalnymi, dla migrantów i uchodźców próbujących odnaleźć się w Warszawie

po co? co to?

forma papierowa lub online, krótkiej publikacji. Znajdują się w niej różne formy informacji, mówiących o temacie różnorodności – mogłyby to być zarówno teksty informujące o ciekawych wydarzeniach, poezja, kolaż, rysunek, rozmowa/wywiad, fotoreportaż, komiks.

ZIN miałby być formą komunikacji w środowisku osób zainteresowanych działaniami i wydarzeniami artystycznymi, ale także szukającym formy, w której mogłyby opowiedzieć o swoich doświadczeniach, organizowanych działańach. ZIN miałby pomóc sieciować się i odnajdywać różnorodnym inicjatywom i osobom.

jak to działa?

forma papierowa mogłaby być bezpłatnie dystrybuowana w klubokawiarniach, kawiarniach, miejscowościach kultury, instytucjach, urzędach. Wersja online mogłaby być dostępna na stronie internetowej twórców, wysyłana w formie newslettera mailowo, publikowana na mediach społecznościowych. ZIN mógłby funkcjonować jak kiedyś funkcjonowało POKA POKA.

ZIN – a form of artistic publication that would be created by a diverse community. It could tell about what is important, give interesting examples of initiatives and activities, show creativity that tells about diversity.

for whom? f

or people interested in cultural activities, for migrants and refugees trying to find their way in Warsaw

why? what is it?

a paper or online form of a short publication. It would contain various forms of information, talking about the topic of diversity – it could be both texts informing about interesting events, poetry, collage, drawing, conversation/interview, photo essay, comics.

ZIN would be a form of communication in the community of people interested in art activities and events, but also looking for a form in which they could tell about their experiences, organized activities. ZIN would help to network and find each other for a variety of initiatives and people.

How does it work?

The paper form could be distributed free of charge in club cafes, cafes, cultural venues, institutions, offices. The online version could be available on the creators' website, sent in the form of an email newsletter, published on social media. The ZIN could function like POKA POKA used to function.

Aplikacja – forma poradnika, na- rzędziownika, wraz z mapą, która wskazywałaby najważniejsze lin- ki do miejsc, wydarzeń, punktów miejskich, które są Ważniejszegó- nie dla cudzoziemców.

dla kogo?

dla osób zainteresowanych działa- niami kulturalnymi, dla migrantów i uchodźców próbujących odnaleźć się w Warszawie, którzy szukają miejsc podobnych jak np. Centrum Wielokulturowe w Warszawie

po co? co to?

aplikacja dostępna na smartfo- ny, ale i na komputerach. Mogłaby zawierać listę aktualnych / najbliż- szych wydarzeń związanych z różnorodnością lub dedykowanych uchodźcom, migrantom, lub przez ich tworzonych. Zawierała by miej- sca, które wspierają różnorodność wraz z mapą, która pomaga znaleźć lokalizację i trafić do niej.

jak to działa?

aplikację można byłoby pobrać na komputer lub telefon. Znajdowałaby się w niej wyszukiwarka wydarzeń, kalendarz wydarzeń, przydatne linki i adresy, kontakty do organizacji wspierających migrantów i uchodź- ców, a także mapę z lokalizacjami inicjatyw, miejsc, instytucji.

App – a form of guide, toolbox, along with a map, which would indicate the most important links to places, events, city points, which are important especially for foreigners.

for whom?

for people interested in cultural activities, for migrants and refugees trying to find their way in Warsaw, who are looking for places similar to e.g. Multicultural Center in Warsaw

why? what is it?

application available on smartpho- nes, but also on computers. It could list current / upcoming events related to diversity or dedicated to or created by refugees, migrants. It would include places that support diversity along with a map to help you find the location and get to it.

how does it work?

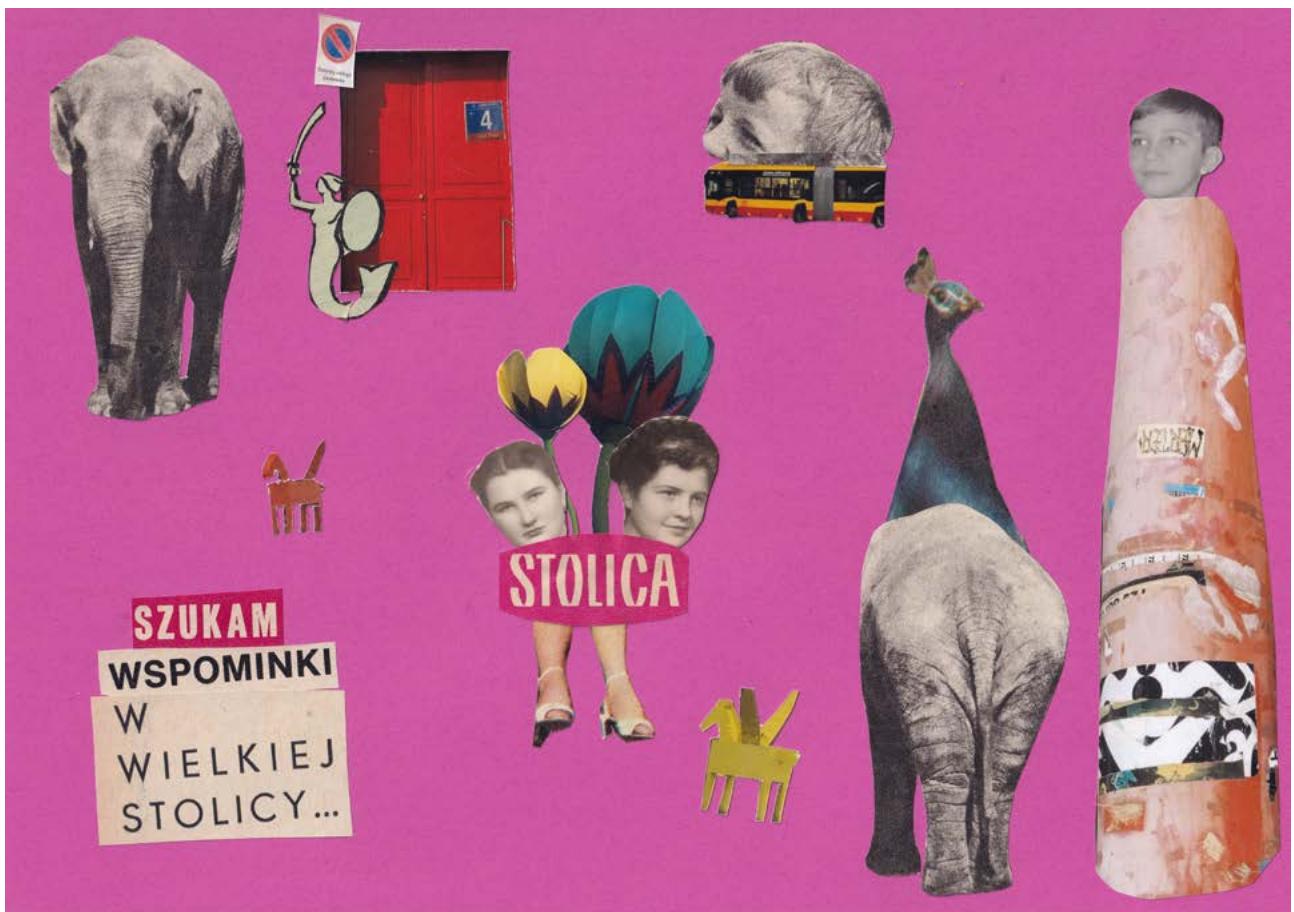
The app could be downloaded to a computer or phone. It would include a search engine for events, a calendar of events, useful links and addresses, contacts for organizations that support migrants and refugees, as well as a map with the locations of initiatives, places, institutions.

etap 5

Przepis na Różnorodną Warszawę

stage 5

Recipe for Diverse Warsaw

Olya Zhuk

Za drzwiami warszawskiego Zoo

**Każde miasto ma swoje niespodzianki. Tu pokazałam warszawskie.
A może całe miasto i jest zoo? Niech każdy sprawdzi sam.**

Behind the doors of the Warsaw Zoo Every city has its surprises. Here I have shown Warsaw's. Or maybe the whole city and there is a zoo? Let everyone check for themselves.

Irina Leibovich - Spacer po dachu biblioteki

Marzycielska, ale praktyczna dama ze swoim wiernym towarzyszem - psem ze schroniska na spacerze po swoim ulubionym miejscu w Warszawie - ogródku na dachu biblioteki. Myśli o nowym koncercie i kredycie na mieszkanie.

A dreamy but practical lady with her faithful companion – a dog from a shelter on a walk in her favorite place in Warsaw – the garden on the roof of the library. She is thinking about a new concert and a loan for an apartment.

Rekomendacje dot. wspierania realizacji zadań z zakresu kultury i edukacji kulturowej przyczyniających się do budowania różnorodnej, otwartej i inkluzywnej społeczności Warszawy

Działania artystyczne, wydarzenia, wspierają proces budowania różnorodnej, otwartej i inkluzywnej społeczności Warszawy, gdy mają niski próg wejścia i nie stawiają wysokich wymagań uczestnikom/uczestniczkom.

W przypadku naszych warsztatów kolażu kluczowe okazało się to, że zaprosiliśmy wszystkich niezależnie czy już kiedyś mieli do czynienia z kolażem, czy to jest ich pierwszy raz. Dzięki temu w wydarzeniu wzięły udział osoby zarówno, które uwielbiają i znają tę technikę, jak i takie, które przeszły z ciekawości. Chciąły nauczyć się czegoś nowego, poznać nowe osoby, dowiedzieć się co to za miejsce i projekt.

Warto stwarzać okazję do sieciowania osób, które realizują działania związane z budowaniem różnorodnej Warszawy.

Każda okazja do spotkania osób, które tworzą podobne działania daje szansę na wzmacnienie działań i nowe współprace. Podczas naszych warsztatów uczestnicy mogli się poznać i zauważymy, że niezależnie od projektu zawiązały współpracę i zrealizowały własne działanie w Centrum Wielokulturowym w Warszawie. Dzięki naszym spotkaniom miały okazję się spotkać, poznać, a to dało impuls do dalszego, wspólnego działania.

Recommendations for supporting the implementation of cultural and cultural education tasks contributing to building a diverse, open and inclusive community of Warsaw

Artistic activities, events, support the process of building a diverse, open and inclusive community of Warsaw, when they have a low threshold of entry and do not set high requirements for participants/participants. In the case of our collage workshop, it turned out to be crucial that we invited everyone regardless of whether they had already dealt with collage or this is their first time. As a result, the event was attended both by people who love and know the technique, and those who came out of curiosity. They wanted to learn something new, meet new people, find out what the place and the project was all about.

It is worthwhile to create opportunities to network people who are implementing activities related to building a diverse Warsaw. Every opportunity to meet people who create similar activities gives a chance to strengthen activities and new cooperation. During our workshops, the participants were able to get to know each other and we noticed that, regardless of the project, they formed cooperation and implemented their own action at the Multicultural Center in Warsaw. Thanks to our meetings, they had the opportunity to meet and get to know each other, and this gave impetus to further joint action.

Wciąż brakuje w Warszawie jednego miejsca, które zbierało by wszystkie informacje kulturalne i nie tylko, które mogą zainteresować migrantów, uchodźców i osoby działające dla tych społeczności.

Podczas naszych spotkań uczestnicy często zgłaszały nam informację, że nie wiedzą gdzie szukać takich wydarzeń, miejsc podobnych do Centrum Wielokulturowego. Dlatego wśród pomysłów często pojawiały się te, które są związane z ułatwieniem komunikacji, informacji o działaniach, miejscach takich jak aplikacja, newsletter, publikacja ZIN, przewodnik, narzędziownik. Wielość wydarzeń w Warszawie powoduje, że trudno jest znaleźć w natłoku informacji tych kluczowych dla danej osoby. Stąd wydaje się być ważnym, aby wspierać działania, które dążą do uporządkowania i wzmacniania narzędzi komunikacji i promocji dot. inicjatyw wspierających budowanie różnorodnej Warszawy.

Proces

W naszym projekcie bardzo ważnym był proces i szereg elementów, które poprzedziły samo pomysłowanie. Uczestnicy jednogłośnie stwierdzili, że jest to kluczowe dla nawiązania relacji, właściwego zrozumienia problemu. Chcąc wspierać realizację zadań z zakresu kultury i edukacji kulturowej przyczyniających się do budowania różnorodnej, otwartej i inkluzywnej społeczności Warszawy, dobrze jest wziąć pod uwagę czas niezbędny na zaistnienie pewnych mechanizmów i procesów.

There is still no single place in Warsaw that collects all the cultural and non-cultural information that may be of interest to migrants, refugees and people working for these communities.

During our meetings, participants often reported to us that they do not know where to look for such events, places similar to the Multicultural Center. Therefore, among the ideas often appeared those that are related to facilitating communication, information about activities, places such as an app, newsletter, ZIN publication, guidebook, toolbox. The multitude of events in Warsaw makes it difficult to find the key ones in the plethora of information. Hence, it seems important to support activities that seek to organize and strengthen communication and promotional tools for initiatives supporting the building of a diverse Warsaw.

Process

In our project, the process and a number of elements that preceded the ideation itself were very important. Participants unanimously said that this was crucial for establishing a relationship, a proper understanding of the problem. Wanting to support the implementation of cultural and cultural education tasks that contribute to building a diverse, open and inclusive Warsaw community, it is good to take into account the time necessary for certain mechanisms and processes to occur.

Warto czerpać z kreatywności młodych.

Działania wspierające różnorodność w postaci np. gadżetów, plakatów, kampanii, można zlecać w formie np. konkursów dla artystów, studentów uczelni artystycznej. Dzięki takim działaniom, dajemy okazję wykazać się młodym talentom, ale jest to też dobre narzędzie promocyjne, które opowiada o ważnym temacie budowania różnorodnej Warszawy.

Przestrzeń fizyczna jest ważna dla zaistnienia działań.

Dla zaistnienia wszelkiego rodzaju działań ważna jest przestrzeń – fizyczne miejsce, które umożliwia spotkanie się, realizację warsztatu, wystawy. Miejsce takie powinno być otwarte i bezpłatne. W Warszawie istnieje wiele Miejsc Aktywności Lokalnej, ale mieszkańcy, zwłaszcza Ci nowi mieszkańcy, nadal często nie wiedzą o ich istnieniu. Powinno się jeszcze mocniej wspierać te istniejące i tworzyć nowe, zwłaszcza w tak dużym mieście jak Warszawa.

Wsparcie finansowe, nawet niewielkie, pozwala realizować ważne inicjatywy i rozwijać nowe potencjały.

Bardzo ważne dla mieszkańców jest wsparcie finansowe. Szczerze dla tych, którzy nie przynależą do organizacji pozarządowych. Świetym rozwiązaniem są mikrogranty dla osób fizycznych. Nawet 500 zł, które można wykorzystać na zakup materiałowych warstutowych jest dla twórców ważne i często kluczowe, aby zrobili ten pierwszy krok i podzieliли się swoją pasją.

It is worth drawing on the creativity of the young.

Activities supporting diversity in the form of, for example, gadgets, posters, campaigns, can be commissioned in the form of, for example, competitions for artists, students of the art school. Thanks to such activities, we give an opportunity to demonstrate young talents, but it is also a good promotional tool that tells about the important theme of building a diverse Warsaw.

Physical space is important for the existence of activities.

For the existence of all kinds of activities, space is important – a physical place that will allow a meeting, a workshop, an exhibition. Such a place should be open and free of charge. There are many Places of Local Activity in Warsaw, but residents, especially those new to the city, are still often unaware of their existence. There should be even stronger support for the existing ones and the creation of new ones, especially in such a large city as Warsaw.

Financial support, even small, allows to realize important initiatives and develop new potentials.

Financial support is very important for residents. Especially for those who do not belong to NGOs. A great solution is micro-grants for individuals. Even 500 złoty, which can be used to purchase workshop materials, is important and often crucial for creators to take that first step and share their passion.

Wykorzystanie metod Design Thinkig i Service Design pozwala realizować dobre jakościowo projekty, które są przemyślane i faktycznie potrzebne.

Ważne jest wspieranie i tworzenie miejsc takich jak Centrum Wielokulturowe, które jest naświatowane na wsparcie cudzoziemców.

Wymiana doświadczeń i pomysłów może wzbogacić ofertę kulturalną i wzmacnić działania. Można byłoby zrealizować cykliczne konferencje, zjazdy, formy sieciowania się osób zainteresowanych tematem realizacji zadań z zakresu kultury i edukacji kulturowej przyczyniających się do budowania różnorodnej, otwartej i inkluzywnej społeczności różnych miast Polski i zagranicy.

Powinniśmy także poprzez różne formy pokazywać czym jest różnorodność i jak ją wspierać. Można to realizować poprzez kampanie społeczne, działania artystyczne, fotoreportaże, filmy dokumentalne i społeczne. Powinniśmy pokazywać inicjatywy, osoby i miejsca, które robią dobre rzeczy i promować je szeroko. Takie wsparcie promocje jest ważne zarówno dla potencjalnych odbiorców tych działań, dla twórców, ale i dla osób nieprzekonanych, którzy zasłaniają się błędymi stereotypami.

Using Design Thinkig and Service Design methods makes it possible to implement good quality projects that are thoughtful and actually needed.

It is important to support and create places like the Multicultural Center, which is focused on supporting foreigners.

The exchange of experiences and ideas can enrich the cultural offer and strengthen activities. It would be possible to realize periodic conferences, conventions, forms of networking among people interested in the subject of the implementation of tasks in the field of culture and cultural education that contribute to building a diverse, open and inclusive community of different Polish and foreign cities.

We should also show through various forms what diversity is and how to support it.

This can be done through social campaigns, artistic activities, photo essays, documentaries and social films. We should show initiatives, people and places that are doing good things and promote them widely. Such promotional support is important both for the potential recipients of these activities, for the creators, but also for unconvinced people who hide behind false stereotypes.

Wydarzenia kulinarne są szczególnie interesujące dla mieszkańców. Dają możliwość dzierżania się swoją kulturą w dostępnej i atrakcyjnej, a także zrozumiałej dla wszystkich formie.

Duży potencjał mają wydarzenia cykliczne. Dają możliwość nawiązania relacji, wypromowania idei, dołączenia w każdym momencie. Dają często dużo trwałsze efekty niż działania jednorazowe.

Warto byłoby wprowadzić w Warszawie święto różnorodności. Na taką skalę, z jaką odbywa się chociażby Dzień Sąsiada.

Dużo częściej w wydarzeniach biorą udział kobiety. Może warto realizować też działania, które mogą przyciągnąć mężczyzn. Krąg mężczyzn, warsztaty stolarskie, majsterkowanie.

W Miejscach Aktywności Lokalnej, instytucjach kultury, potrzebni są pracownicy, którzy będą pokazywali, że Warszawa jest różnorodna i otwarta. Warto zapewnić miejsce pracy dla różnych społeczności, tworząc różnorodne zespoły i różnorodną ofertę.

Warto nawiązywać współpracę z uczelniami i studentami, którzy chcą realizować działania w ramach praktyk studenckich.

Świetnie byłoby angażować uczelnie w procesy badawczo–projektowe, które mają na celu wzmacnianie działań różnorodnej Warszawy.

Culinary events are of particular interest to residents. They provide an opportunity to share their culture in an accessible and attractive form that everyone can understand.

Cyclical events have great potential. They provide an opportunity to establish relationships, promote ideas, join in at any time. They often give much more lasting effects than one-time activities.

It would be worthwhile to introduce a celebration of diversity in Warsaw. On the scale with which, for example, the Neighbors' Day is held.

Women are much more willing to participate in the events. Perhaps it is also worth implementing activities that can attract men. Men's circle, carpentry workshops, DIY.

In the Places of Local Activity, cultural institutions, employees are needed to show that Warsaw is diverse and open. It's worth providing a place to work for different communities, creating diverse teams and a diverse offer.

It is worth establishing cooperation with universities and students who want to implement activities as part of student internships.

It would be great to involve universities in research and design processes that aim to strengthen the activities of a diverse Warsaw.

Warto byłoby stworzyć na wzór „Spółdzielni Kultury” miejsce wymiany i wsparcia dla cudzoziemców, ale i dla inicjatyw, które oferują im wsparcie. Mogłyby to być np. usługi tłumacza, pomoc w realizacji warsztatów, wsparcie merytoryczne dotyczące konkretnej dziedziny, kultury.

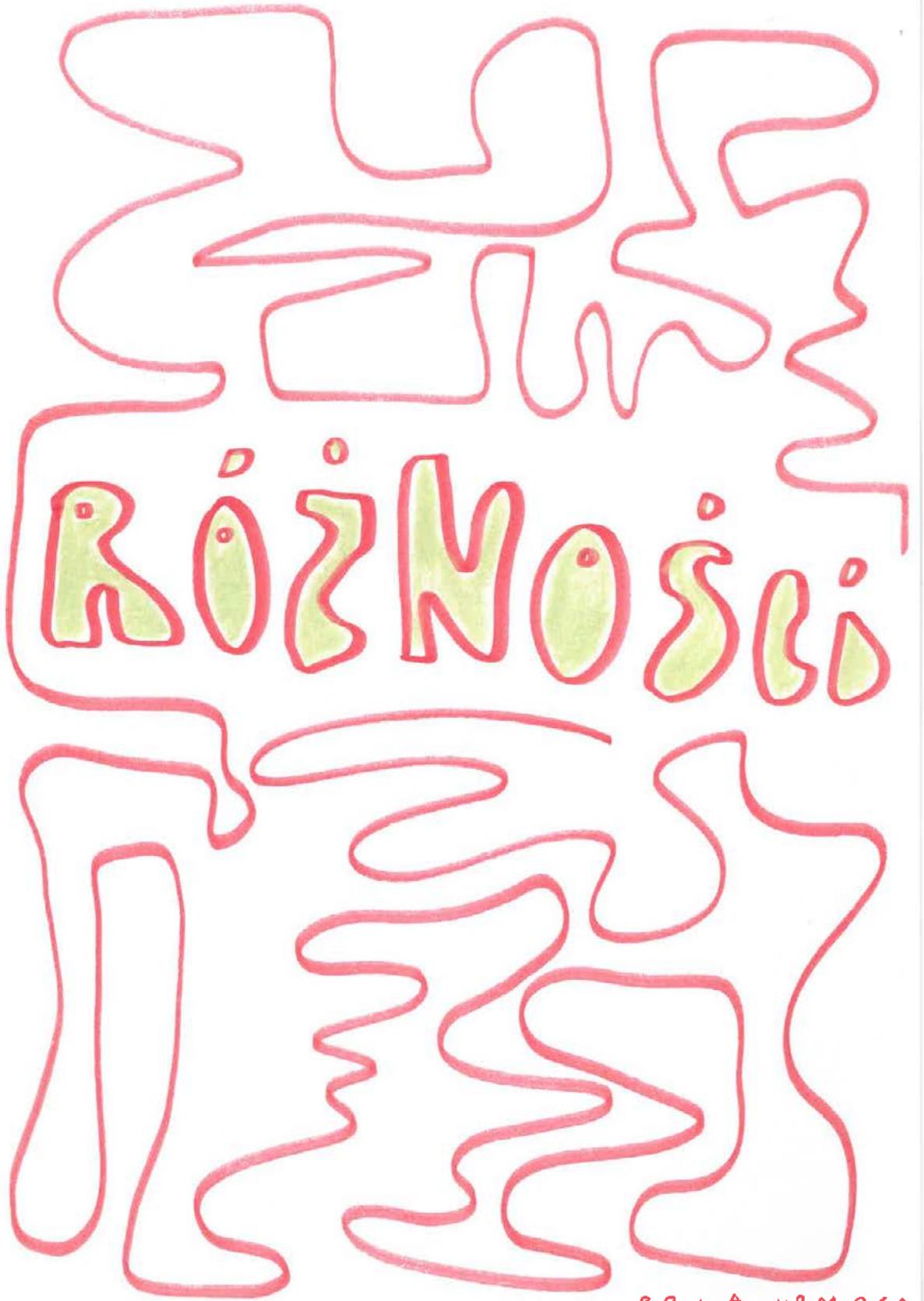
Taka wymiana, mogłaby też dotyczyć instytucji. Wymiana ekspertów, wystaw, działań, dzielenie się narzędziami i praktykami. Wciąż brakuje nam praktyki współdziałania, która jest ogromnym potencjałem dla budowania kultury Warszawy.

Każde wydarzenie, które choć trochę przyczynia się budowania różnorodnej, otwartej i inkluzywnej społeczności Warszawy jest warte zaistnienia. Dlatego tak ważne są wszystkie programy i formy wsparcia, które umożliwiają takie inicjatywy. Widzimy po naszych doświadczeniach, że nawet udział w spotkaniach, daje uczestnikom odwagę do dalszych działań. Staje się pretextem ale i okazją do tworzenia nowych inicjatyw. Szczególnie powinniśmy wesprzeć osoby, które nie mają jeszcze takich doświadczeń i tworzyć dla nich okazje, które zachęcą ich do postawienia odważnych kroków. Dla jednych może być to możliwość realizacji pasji, dla innych okazja do rozwoju zawodowego.

It would be worth creating, on the model of the „Cultural Co-operative”, a place for exchange and support for foreigners, but also for initiatives that offer them support. This could be, for example, the services of a translator, assistance in the implementation of workshops, substantive support on a specific field, culture.

Such exchanges, could also involve institutions. Exchange of experts, exhibitions, activities, sharing of tools and practices. We still lack the practice of sharing, which is a huge potential for building the culture of Warsaw.

Every event that contributes at least a little to building a diverse, open and inclusive Warsaw community is worthwhile. That's why all programs and forms of support that make such initiatives possible are so important. We see from our experience that even participation in meetings, gives participants the courage to go further. It becomes a pretext but also an opportunity to create new initiatives. We should especially support those who have not yet had such experiences and create opportunities for them that will encourage them to take bold steps. For some it may be an opportunity to realize a passion, for others an opportunity for professional development.

POLA KOMOSA